ΚΙΝΗΜΑ

άρδην

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Νοέμβριος 2016

ΚΙΝΗΜΑ
άρδην

ΚΕΙΜΕΝΟ ΒΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ «ΑΡΔΗΝ»
Νοέμβριος 2016

ΑΘΗΝΑ: Ξενοφώντος 4, Σύνταγμα, τηλ.: 210.38.26.319
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Βαλαωρίτου 1 & Δωδεκανήσου, τηλ.: 2310.543751
ΠΑΤΡΑ: Ηφαίστου 50, τηλ.: 6977510730, 6980353230
ΚΟΜΟΤΗΝΗ: τηλ.: 6974810573
ΚΥΠΡΟΣ: τηλ.: 00357 97901821
και στο διαδίκτυο:
www.ardin-rixi.gr, e-mail: perardin@gmail.com, facebook: ardin.gr

* Οι «Θέσεις» έχουν ήδη υποστεί μια μακρά επεξεργασία, από το 2009 τουλάχιστον, όταν συγκροτήθηκε η «Κίνηση Πολιτών Άρδην» και δεν αναφέρονται ιδιαίτερα σε θέματα συγκυρίας, αλλά επικεντρώνονται στις γενικές κατευθύνσεις του Κινήματος. Η παρούσα έκδοσή τους αποτελεί στην πραγματικότητα ένα τελικό Προσχέδιο τους, πριν από την οριστική διατύπωση που θα επικυρωθεί στο Ιδρυτικό Συνέδριο, το 2017 – και επομένως θα λάβει υπ' όψιν και άλλες παρατηρήσεις που ήδη έχουν γίνει ή θα πραγματοποιηθούν μέχρι τότε.

Προοίμιο

Ποτέ άλλοτε ο ελληνισμός, από την άποψη του συνόλου των μεγεθών του –δημογραφία, οικονομική και πνευματική παραγωγή, ρόλος στο παγκόσμιο γίγνεσθαι–, δεν βρισκόταν σε κατώτερο σημείο από σήμερα. Πράγματι, ο ελληνισμός κινδυνεύει πλέον να μη διαθέτει τα απαραίτητα μεγέθη για την αναπαραγωγή του, ως αυτόνομο ιστορικό υποκείμενο. Γιατί αν, επί παραδείγματι, μετά την Άλωση του 1453 χάσαμε και κράτος και πληθυσμούς, ωστόσο ο ελληνισμός παρέμεινε αποφασιστικός πνευματικός παράγοντας για την ίδια τη δυτική Αναγέννηση, ενώ μέχρι το 1922 αποτελούσε καθοριστικό οικονομικό και γεωπολιτικό παράγοντα της καθ' ημάς Ανατολής, σε αντίθεση με τη σημερινή δραματική συρρίκνωσή μας.

Καλούμαστε, λοιπόν, να απαντήσουμε σε μια τιτάνια πρόκληση. Να βάλουμε, τέλος σε μια μακρά καθοδική πορεία. Και παρότι δεν τρέφουμε αυταπάτες και αντικρίζουμε κατάματα την πραγματικότητα, επειδή γνωρίζουμε τον βαθμό αποσύνθεσης των ελίτ και την βαθιά παρακμή του ίδιου του λαϊκού σώματος, επειδή ξέρουμε πως είμαστε «πολιορκημένοι από στεριά και θάλασσα», ωστόσο, πιστεύουμε πως ακόμα και σήμερα ο αγώνας δεν είναι χαμένος. Αρκεί να αποκτήσουμε επί τέλους ένα **συνεκτικό όραμα** και μέσα από έναν «εκσυγχρονισμό της παράδοσής» μας, να διασώσουμε την πρόταση πολιτισμού που φέρει ακόμα αυτή η παράδοση για τον σύγχρονο κόσμο.

Η ιστορία του 20ού αιώνα σφραγίστηκε από μια πολλαπλή αποτυχία, την αποτυχία του δυτικού εργαλειακού λόγου, που θα καταλήξει στο Άουσβιτς και την Χιροσίμα, ή θα πνιγεί στους παγωμένους βάλτους του Γκουλάγκ. Ως εκ τούτου ανοίγεται εκ νέου μια περίοδος αναζήτησης για τον ανθρώπινο πολιτισμό και την πορεία του. Σε μια τέτοια αναζήτηση, ο «ελληνικός δρόμος», της σύνθεσης συναισθήματος και διανοίας –που είχε εκφραστεί τόσο στην αρχαία Ελλάδα, όσο σε ένα κατ' εξοχήν ελληνικό δημιούργημα, τον χριστιανισμό–, εμφανίζεται και πάλι ως η μοναδική απάντηση πέραν της δυτικής εργαλειακής λογικής και του ανατολικού ανορθολογισμού.

Και οι σύγχρονοι Έλληνες, παρότι στο επίπεδο της κουλτούρας, των παραγωγικών δομών και των γνώσεων βρίσκονται όντως σε κατώτερο επίπεδο από τους δυτικούς, εντούτοις, ως προς την «αυθόρμητη ιδεολογία» τους, τον τρόπο του βίου, τον ψυχισμό τους, βρίσκονται πιο κοντά από οποιονδήποτε άλλον στον «ελληνικό δρόμο». Γι' αυτό και η προτίμηση στις μικροϊδιοκτητικές δομές, στο εμπόριο και τη ναυτοσύνη· η εμμονή στη σύνθεση νόησης και συναισθήματος, φύσης και πνεύματος, η «σωματική» σχέση με τη δημοκρατία, από την αρχαιότητα μέχρι τις κοινότητες, η απόρριψη του ολοκληρωτισμού, κ.λπ. κ.λπ.

Προφανώς, δεν ισχυριζόμαστε πως αυτός ο δρόμος μπορεί να «εκπροσωπηθεί» από την Ελλάδα αποκλειστικά αλλά **η Ελλάδα ως η ζωντανή έκφραση μιας συνέχειας θα μπορούσε να αποκτήσει ένα όραμα στα μεγέθη μιας κυριολεκτικά παγκόσμιας «αποστολής»,** να μεταβληθεί σήμερα σε ένα σημείο πύκνωσης μιας πρότασης με παγκόσμιες διαστάσεις και σημασία, **να περάσει από το σημερινό ναδίρ της καταισχύνης σε μια νέα ακμή.**

Μπορούμε άραγε να συστηματοποιήσουμε αυτή την υπαρκτή παράδοση και να τη μεταβάλλουμε σε πρόταγμα για τη σημερινή Ελλάδα ως υλοποίηση αυτού του «εκσυγχρονισμού της παράδοσης» που ευαγγελιζόμαστε;

Σε μια ιστορική στιγμή κατά την οποία οι

Έλληνες κινδυνεύουν να απολέσουν την δυνατότητα της συγκρότησης ενός στοιχειωδώς ανεξάρτητου κρατικού πολιτικού υποκειμένου, ξαναμπαίνει και πάλι το ζήτημα της διαμόρφωσης ενός καθολικού οράματος, ικανού να επανενώσει τους Έλληνες. Και σε αυτό δώσαμε τον γενικό ορισμό «εκσυγχρονισμός της παράδοσης». Δηλαδή ανατρέχοντας στη μακρά ιστορική παράδοσή μας να διατυπώσουμε μία σύγχρονη πρόταση για το σήμερα, η οποία να διαθέτει μια όντως πλανητική εμβέλεια και να επιτρέψει μια ισότιμη παρουσία στην Ευρώπη.

Κάτι τέτοιο προϋποθέτει βεβαίως την ανάδειξη της παιδείας σε κύρια μέριμνα του ελληνικού κράτους (αντ' αυτού τα ελληνικά Πανεπιστήμια έχουν μεταβληθεί σε αχούρια και οι Έλληνες φοιτητές συνεχίζουν να φεύγουν στο εξωτερικό, αντί η Ελλάδα να συγκεντρώνει φοιτητές από όλα τα Βαλκάνια και τη Μ. Ανατολή). Σημαίνει έναν διαφορετικό προσανατολισμό της παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας, όπου το επίκεντρο μπαίνει στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ειδίκευσης και όχι βέβαια στην παραγωγή προϊόντων με ανειδίκευτο εισαγόμενο εργατικό προσωπικό.

Αυτή η πρόταση είναι όντως ρεαλιστική, δεν απαιτεί τεράστιες δαπάνες και πόρους, δεν απαιτεί καν να έχουμε ξεφύγει από την εποχή των μνημονίων. Απαιτεί έναν αναπροσανατολισμό του φαντασιακού των Ελλήνων, οι οποίοι θα πρέπει να επιβάλουν και σε θεσμούς και κόμματα αυτόν τον νέο προσανατολισμό. Απαιτεί δηλαδή μια Πολιτιστική Επανάσταση μεγάλης κλίμακας, που θα στραφεί πριν απ' όλα ενάντια στο εμφυλιοπολεμικό υπόστρωμα του νέου ελληνισμού, που μετά το 1915 καθίσταται κυρίαρχο και ακυρώνει κάθε μεγάλη συλλογική προσπάθεια.

Εξάλλου, στην ύστερη μεταπολιτευτική περίοδο, από τη δεκαετία του 1990, **η εμφύλια διαμάχη καθίσταται ουσιαστικά άνευ αντικειμένου,** μετά την αποτυχία του υπαρκτού σοσιαλισμού, τη σύγκλιση σοσιαλδημοκρατίας και δεξιάς στην Ευρώπη και την διασφάλιση της ισότητας αριστεράς και δεξιάς στην Ελλάδα! **Η εμφυλιοπολεμική τάση επιβιώνει πλέον αποκλειστικά ως μηδενισμός** – κυριαρχία των κάθε είδους μηδενιστικών ρευμάτων στη νεολαία και μεταβολή του εθνομηδενισμού σε κυρίαρχη ιδεολογία των ελίτ.

Σήμερα λοιπόν, μετά την ολοκλήρωση ενός ιστορικού κύκλου, μια και όλες οι παρατάξεις βρέθηκαν στην εξουσία κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, με άθλιο απολογισμό, η δε αριστερά απεδείχθη η χειρότερη απ' όλες, πιστεύουμε πως ο εμφυλιοπολεμικός μηδενισμός έχει εξαντλήσει την όποια δυναμική διέθετε.

Δεν υπάρχει καμία άλλη διέξοδος, καμία άλλη προοπτική. «Ή όλα ή τίποτε». Είτε θα σβήσουμε ως αυτόνομο πολιτειακό υποκείμενο, είτε θα συνεχίσουμε δημιουργικά, με έναν νέο ρόλο, τη μεγάλη παράδοση του ελληνισμού.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παγκόσμια κρίση και επιβίωση του ελληνισμού

Όταν, στη δεκαετία του 1990, οι οπαδοί της παγκοσμιοποίησης πανηγύριζαν για την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και την έλευση του «τέλους της ιστορίας», δεν θα μπορούσαν να φανταστούν ότι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, δεν θα σηματοδοτούσε μόνον την κατάρρευση του ανατολικού πόλου, αλλά, λίγα χρόνια αργότερα, θα προκαλούσε και την εξάντληση των ίδιων των «νικητών» του!

Η μεγάλη κρίση του δυτικού μοντέλου

σηματοδοτεί μια εξάντληση παρόμοια με εκείνην που βίωσε το ανατολικό στρατόπεδο από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 μέχρι το 1989. Η επίθεση στους Δίδυμους Πύργους το 2001 σηματοδοτεί την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης μεταξύ της Δύσης και του Ισλάμ, η οποία συνεχίζεται με αμείωτη ένταση και προκαλεί την εξ αντανακλάσεως αναδίπλωση του μουσουλμανικού κόσμου στον ισλαμικό ολοκληρωτισμό, ο οποίος κήρυξε τον πόλεμο στην «αμαρτωλή Δύση». Την ίδια στιγμή, θα επιτρέψει, στην Κίνα, κυρίως, αλλά και στη Ρωσία και άλλες περιφερειακές δυνάμεις, να αμφισβητήσουν ποικιλοτρόπως την αμερικανική ηγεμονία, προβάλλοντας μια νέα **πολυπολικότητα**, που στηρίζεται κυρίως στη μεταφορά του κέντρου της παγκόσμιας οικονομίας από τη Δύση στην Ανατολική Ασία.

Το 2007-2008, το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα αποκάλυψε τα αδιέξοδά του, έπειτα από την κατάρρευση των αμερικάνικων τοξικών μεγα-εταιρειών. Τρισεκατομμύρια δολάρια και ευρώ, προϊόν λιτότητας και υφαρπαγής των εισοδημάτων της πλειοψηφίας, θα χαθούν στην οικονομία-καζίνο, ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των κοινωνιών του πλανήτη βιώνει τις θανάσιμες συνέπειες της αποσύνδεσης της οικονομίας από τις ίδιες τους τις ανάγκες: Η αγροτική και η βιομηχανική παραγωγή **καταστρέφεται**, η εξασφαλισμένη αξιοπρεπής εργασία σαρώνεται, τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα εξαερώνονται· πλήθη εξαθλιωμένων παίρνουν το δρόμο της μετανάστευσης, ενώ στη Δύση ένα μεγάλο κομμάτι της εργατικής τάξης και των κατώτερων, μεσαίων στρωμάτων **πληβειοποιείται**, ζει πλέον εξαρτώμενο από τα πενιχρά κοινωνικά επιδόματα, σε συνθήκες πνευματικής αποχαύνωσης από τον τηλεοπτικό καταναλωτικό σκουπιδο-πολιτισμό.

Ο τρόπος ζωής που διαμορφώνεται κάτω από τις επιταγές των σύγχρονων, αμείλικτων αναγκαιοτήτων –ανταγωνισμός, εντατικοποίηση της εργασίας και της κατανάλωσης– δημιουργεί ένα μοναχικό πλήθος σε κατάσταση μηδενισμού.

Και ταυτόχρονα, οι κατευθύνσεις του κυρίαρχου παραγωγικού μοντέλου, με την εντατική εκμετάλλευση της φύσης, έχουν απορυθμίσει το **περιβάλλον** σε πλανητική κλίμακα, καταστρέφοντας το νερό, τον αέρα, την βιοποικιλότητα, με συνέπεια να διαταράσσονται και οι ισορροπίες του ανθρώπινου βίου. Το εκρηκτικό μείγμα της κλιματικής αλλαγής, της αλόγιστης σπατάλης των φυσικών πόρων, της δραματικής επιμόλυνσης του εδάφους και της ραγδαία μειούμενης καλλιεργήσιμης έκτασης της γης, απειλεί με μια μεγάλη οικολογική κρίση όλες τις κοινωνίες του πλανήτη: Η περιβαλλοντική μετανάστευση, η όξυνση των ανταγωνισμών για το νερό, η εκτόξευση της τιμής των τροφίμων είναι ορισμένες μόνο από τις συνέπειες που θα αντιμετωπίζουμε ολοένα και συχνότερα.

Η αλληλεπίδραση αυτών των παραγόντων έχει διαμορφώσει ένα πλανητικό αδιέξοδο, το οποίο τείνει να λάβει **αποκαλυψιακές διαστάσεις**: κρίση των γεωπολιτικών ισορροπιών και ενίσχυση των παγκόσμιων ανταγωνισμών, άνοδος των φονταμενταλισμών, μεταναστευτικό αδιέξοδο, οικονομική καθίζηση, χωρίς προηγούμενο ενίσχυση των κοινωνικών ανισοτήτων, κοινωνική και οικολογική κατάρρευση, υπονόμευση της δημοκρατίας από την εταιρειοκρατία, τις υπερεθνικές γραφειοκρατίες, και τη δυτική νεοαποικιοκρατία.

Οι τεκτονικές πλάκες της ανθρωπότητας μετακινούνται, και στον ελληνικό χώρο. Βιώνουμε επώδυνα την ανατροπή των προσωρινών βεβαιοτήτων της παγκοσμιοποίησης και της Ενωμένης Ευρώπης, καθώς αυτά ήταν τα σαθρά θεμέλια πάνω στα οποία επενδύσαμε για τη βιωσιμότητα της ελληνικής πολιτείας και κοινωνίας. Η ελληνική κρί-

ση είναι το άλλο όνομα της **εξάντλησης του νεοελληνικού παρασιτισμού**: Ενός προτύπου πολιτείας και κοινωνίας που επιδίωκε να επιβιώσει ως πειθήνια επαρχία της Ευρώπης, ανταλλάσσοντας την εκχώρηση της εθνικής μας αυτοδυναμίας σε κάθε επίπεδο με τις… εισαγωγές κρεάτων, αυτοκινήτων και σμαρτ-φόουν! Αυτό ήταν το πραγματικό περιεχόμενο του **παρασιτικού ψευδοεκσυγχρονισμού** που κυριάρχησε την τελευταία εικοσαετία στην Ελλάδα, συνεπικουρούμενος από τον διάχυτο **εθνομηδενισμό** που κατέφαγε τα αντιστασιακά αντανακλαστικά της κοινωνίας μας.

Γνωρίζουμε πολύ καλά πλέον το τίμημα, καθώς μας καταδιώκει, αδιάκοπα, καθημερινά την τελευταία εφταετία: χρέος, μνημόνια, οικονομική λεηλασία, κατάρρευση του κράτους και των θεσμών από την μία, εθνική μειοδοσία, δημογραφική κατάρρευση, φυγή των νέων στο εξωτερικό, μεταναστευτικό αδιέξοδο από την άλλη. Συνθήκες μιας σύγχρονης κατοχής, **πολυδιάστατης** αυτή τη φορά, με την συγκυριαρχία της χώρας να διαμοιράζεται μεταξύ Δύσης και Ανατολής, **ευρωατλαντισμού** και **νέο-οθωμανισμού**.

Οι παράγοντες, όμως, που άνοιξαν την κερκόπορτα και επέτρεψαν στον εφιάλτη της τελευταίας επταετίας να καταλάβει την Ελλάδα από άκρη σε άκρη, βρίσκονται ***μέσα*** στην χώρα και αφορούν στην **καθολική παρακμή** που επικαθορίζει κάθε πτυχή του νεοελληνικού βίου: Ο **εθνικός μηδενισμός**, ο **κοινωνικός μηδενισμός**, ο **ατομικός μηδενισμός** καθόρισαν σε τελευταία ανάλυση την μοιραία πορεία των γεγονότων και κατά την τελευταία διετία: Υποτιθέμενη «νίκη» του αντιμνημονιακού κινήματος, έτσι όπως αυτό εκφράστηκε από τους ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ μέσω μιας… κοινοβουλευτικής μηχανορραφίας, η ανάδειξη στην εξουσία, η προβοκάτσια του δημοψηφίσματος και της μεταβολής του ΟΧΙ σε εφαλτήριο για το ΝΑΙ και κυρίως για την επανεκλογή του Σύριζα και εν τέλει… η ολοκληρωτική παράδοση της χώρας στις βουλές του ξένου δυνάστη. Μόνο ένας πολιτικός χώρος ακραία μηδενιστικός θα μπορούσε να συλλάβει και να εκτελέσει αυτό το «σχέδιο».

Για όλα αυτά υπάρχει προφανώς, η ανάγκη να **ορίσουμε ξανά** τις βάσεις, το περιεχόμενο και τις κατευθύνσεις του **αντιστασιακού προτάγματος**. Πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε σοβαρά ότι ο κόσμος γύρω μας έχει μεταβληθεί θεαματικά και εμείς ζούμε ακόμα στην… μεταπολίτευση, πιστεύουμε σε πολιτικές διαιρέσεις (Αριστερά ή Δεξιά) που πλέον δεν έχουν κανένα πραγματικό αντίκρισμα και εγκλωβίζουν τον ελληνικό λαό σε μια καταστροφική αντιπαράθεση. Τη στιγμή που και οι δύο πόλοι της, όχι μόνον έχουν προκαλέσει ανεπανόρθωτες βλάβες στην χώρα και την κοινωνία, αλλά με όσα διέπραξαν τις τελευταίες δεκαετίες είναι **ηθικοί αυτουργοί** της κρίσης και της παρακμής. Αν δεν χειραφετηθούμε, επομένως, από τα δεσμά του παλαιού ιδεολογικοπολιτικού κόσμου είμαστε καταδικασμένοι να συνεχίσουμε στην ίδια καταστροφική πορεία προς το μηδέν – μια πανεθνική μαύρη τρύπα που θα ενταφιάσει οριστικά τον ελεύθερο βίο του ελληνισμού.

II. ΤΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΘΕΛΟΥΜΕ

Το κίνημά μας αποτελεί την απόληξη μιας μακρόχρονης θεωρητικής και πρακτικής διαδικασίας, στη διάρκεια της οποίας συναγάγαμε τα απαραίτητα συμπεράσματα από την εξέλιξη των σύγχρονων κοινωνιών, καθώς και από την εξέλιξη των απελευθερωτικών κινημάτων των τελευταίων διακοσίων χρόνων. Μέσα από την εμπειρία επαναστάσεων και ανατροπών που συ-

νεχίζονται μετά τη γαλλική Επανάσταση, διαπιστώσαμε πως η κίνηση της ανθρωπότητας προς κοινωνίες περισσότερο εξισωτικές, όπου θα έχουν ριζικά περιοριστεί οι ανισότητες φύλου, φυλής, γνώσεων και περιφερειών, είναι μία κίνηση χωρίς διακοπή και χωρίς τέλος. **Δεν υπάρχει τέλος στην ιστορία**.

Ο **φιλελευθερισμός** υποσχόταν πως θα μας προσφέρει την ελευθερία μέσα από την ανισότητα! Και ο «υπαρκτός **σοσιαλισμός»,** την ισότητα μέσα από την καταστολή της προσωπικότητας. Το ζητούμενο είναι μια κοινωνία όπου η επιδίωξη της ισότητας θα συνδυάζεται με την ελεύθερη ανάπτυξη των δημιουργικών δυνατοτήτων των ατόμων. Δηλαδή, μια **κοινωνία προσώπων,** διότι η έννοια του **προσώπου** αναφέρεται στο συλλογικό άτομο. Απορρίπτουμε την ατομικιστική λογική του ανθρώπου-«λύκου» για τους άλλους, καθώς και τη κολεκτιβιστική λογική που αντικαθιστά την ισότητα με την ισοπέδωση.

Διαρκής και μόνιμη μέριμνα της κοινωνίας πρέπει να είναι όχι μόνο η άμεση **μείωση** των οικονομικών και κοινωνικών διαφορών, αλλά, πριν απ' όλα, η **εξάλειψη** των ανισοτήτων στην εκπαίδευση και στη γνώση, καθώς το πρόβλημα των ανισοτήτων και της κοινωνικής δικαιοσύνης στον 21^{ο} αιώνα, είναι σε μεγάλο βαθμό *μορφωτικό πρόβλημα*.

Οι εμπειρίες των δημοκρατικών επαναστάσεων, των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων, του εργατικού κινήματος, του κινήματος της γυναικείας χειραφέτησης, των νεολαιίστικων κινημάτων, της οικολογίας, θα πρέπει, επομένως, να ενσωματωθούν σε ένα νέο κίνημα του 21^{ου} αιώνα.

Ο αγώνας μας είναι αγώνας για την υπέρβαση της ελληνικής παρακμής και τη διαμόρφωση μιας νέας πολιτείας ισότητας, ελευθερίας και δικαιοσύνης για τον ελληνισμό του 21^{ου} αιώνα – γι' αυτό και διεκδικεί: **εθνική ανεξαρτησία**, **κοινωνική δικαιοσύνη**, **παραγωγική ανασυγκρότηση**, **οικολογική ισορροπία**, **άμεση δημοκρατία-κοινοτισμό, πνευματική αναγέννηση**. Αυτά τα έξη σημεία **δεν ιεραρχούνται,** αλλά αποτελούν, το καθένα, αυθύπαρκτες και **ισότιμες** αξίες.

Μόνον η συγκυρία αναδεικνύει κάποιο από αυτά ως **προτεραιότητα** και όχι, όπως συνέβαινε στο παρελθόν, μία αντίθεση να προβάλλεται ως το αποκλειστικό «κλειδί» για όλες τις άλλες, με τις εκτρωματικές συνέπειες που όλοι γνωρίζουμε. Κατά τη διάρκεια του 20^{ού} αιώνα, η ανάδειξη της **εθνικής** ή της **κοινωνικής** διάστασης σε **αποκλειστική** αντίθεση κατέληξε σε ολοκληρωτικά καθεστώτα, που οδήγησαν είτε στον ναζιστικό και φασιστικό εθνικισμό είτε στη σταλινική και σοβιετική παραμόρφωση. Στη δική μας περίπτωση, η **άρρηκτη συνάφειά** τους καταδεικνύεται και από το γεγονός ότι καμία δεν μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς τη συμβολή των υπολοίπων. Η εθνική ανεξαρτησία, δεδομένων των μεγεθών και της γεωπολιτικής θέσης της χώρας, **προϋποθέτει** ένα νέο μοντέλο οικονομικής και οικολογικής ισορροπίας, θεμελιωμένο στην παράδοση της κοινωνικής και δημόσιας οικονομίας, της μικρής επιχείρησης, της αποκεντρωμένης παραγωγής, της δικτυακής οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας και του κοινοτισμού.

Όσο κυριαρχεί το μοντέλο της παγκοσμιοποίησης και των κοινωνικών ανισοτήτων, η εθνική ανεξαρτησία θα παραμένει μία φενάκη. Η Ελλάδα δεν διαθέτει τα μεγέθη και την ιδεολογία που θα της επιτρέψει να κινηθεί μέσα στη ζούγκλα των πολυεθνικών. Η αρχαία Αθήνα μπόρεσε να αντιμετωπίσει τους Πέρσες γιατί στηριζόταν στον ένοπλο ελεύθερο αγρότη-πολίτη· το Βυζάντιο στηρίχτηκε στον ελεύθερο αγρότη-ακρίτη· την Επανάσταση του '21 την πραγματοποίησε ο «απείθαρχος» κλέφτης των ελληνικών βουνών, στην Αντίσταση στους Γερμανούς και στον αγώνα της ΕΟΚΑ, πρωτοστάτησαν η αγροτιά και η νεολαία.

Οι γενικές μας κατευθύνσεις αποτελούν μια απόπειρα **δημιουργικής σύνθεσης** ανάμεσα στην αρχαιοελληνική αμεσοδημοκρατική παράδοση της ελευθερίας, στην ορθόδοξη παράδοση, που επί δεκαεφτά αιώνες ταυτίστηκε με τον ελληνισμό, στο αντιστασιακό ήθος του νεώτερου ελληνισμού και στις απελευθερωτικές παραδόσεις και κινήματα των υπόλοιπων λαών. Το αίτημα της **σύνθεσης** συνιστά βασική ανάγκη για την επιβίωση και την ολοκλήρωση του νεώτερου ελληνισμού. Γι' αυτό και το κίνημά μας, περιλαμβάνει και απευθύνεται σε ανθρώπους από ποικίλες ιδεολογικές καταβολές και αντιλήψεις, προερχόμενους από την Αριστερά, το Κέντρο και τη Δεξιά, θρησκευόμενους και μη, που όμως συμφωνούν στις βασικές μας κατευθύνσεις, είναι πολυσυλλεκτική και συνθετική. Απορρίπτουμε το ψευδές δίλημμα «εκσυγχρονισμός ή παράδοση», επιζητώντας τον «εκσυγχρονισμό της παράδοσής» μας.

Υπερασπίζουμε, λοιπόν, την ανάγκη για μια **οργάνωση της κοινωνίας** που θα περιορίζει αποφασιστικά την κυριαρχία του εμπορεύματος, θα **αναπτύσσει** ορισμένους τομείς παραγωγής και θα **αποαναπτύσσει** άλλους, θα περιλαμβάνει έναν μεγάλο **κοινωνικοποιημένο** τομέα, θα μεταφέρει πόρους και δραστηριότητες στην περιφέρεια, θα προωθεί την πολυκαλλιέργεια και τις βιολογικές καλλιέργειες, θα απορρίπτει τη **μονοκαλλιέργεια** του τουρισμού και θα προωθεί την ενεργειακή αυτονομία σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, στηριγμένη κατ' εξοχήν στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Προσβλέπουμε σε ένα μοντέλο ισορροπημένης ανάπτυξης του δημόσιου-κρατικού τομέα (σε μεγάλους τομείς που αφορούν στην συλλογική διαβίωση, την εθνική ασφάλεια, τα κοινωνικά αγαθά), δίνουμε έμφαση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και σε έναν αυξανόμενο τομέα συνεταιριστικών και κοινοτικών επιχειρήσεων. Η **παραγωγική ανασυγκρότηση της Ελλάδας** με δεδομένα τα μεγέθη και τις δυνατότητές μας, θα καταστεί εφικτή μόνο αν ακολουθήσει ένα σύγχρονο μοντέλο, που να επικεντρώνεται στην ποιοτική παραγωγή, στηριγμένο στην τεχνολογικά ενημερωμένη επιχείρηση, σ' ένα μορφωμένο και πολυειδικευόμενο εργατικό δυναμικό, στις συνέργειες και στους συνεταιρισμούς, στην έρευνα και την καινοτομία.

Η λογική που αναδεικνύει την οικονομία ως το αποκλειστικό κέντρο της κοινωνίας αποτελεί **παγίδα** και οδηγεί αναπόφευκτα στην κυριαρχία του εμπορεύματος και της αγοράς πάνω στους ανθρώπους. Η οικονομία πρέπει να μεταβληθεί και πάλι σε **έναν τομέα** της ανθρώπινης ζωής και το μέτρο της ανάπτυξης των ανθρώπινων κοινωνιών πρέπει να είναι **η απομάκρυνση από το βασίλειο της ανάγκης**, δηλαδή από την οικονομία, και όχι αντίστροφα η υπαγωγή των πάντων σε αυτή.

Υπό αυτήν την έννοια, πρέπει να μετασχηματίσουμε και το μοντέλο ανάπτυξης που θέριεψε τις τελευταίες δεκαετίες στην χώρα μας. Διότι, η προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας σε αυτή τη λογική έχει οδηγήσει στον χρεοκοπημένο αθηναϊκό υπερσυγκεντρωτισμό (γύρω στο 50% του ΑΕΠ και το 40% του πληθυσμού της χώρας είναι συγκεντρωμένο στο… 3% της επικράτειάς της!), στην κυριαρχία των παρασιτικών δραστηριοτήτων, στην εγκαθίδρυση ενός μοντέλου βαρβαροτουρισμού που υπονομεύει ακόμα και τα τουριστικά πλεονεκτήματα της χώρας. Οικονομική αυτοδυναμία, ισορροπία παραγωγής και κατανάλωσης, έμφαση **στην εκπαίδευση και την γνώση, πάντρεμα του τουρισμού με τον πολιτισμό, την οικολογική συνείδηση** και την διατροφική παράδοση της χώρας – εν τέλει τον μετασχηματισμό της παρασιτικής κοινωνίας σε κοινωνία της γνώσης και του πολιτισμού.

Επιθυμούμε να παράγεται **εγχώρια** το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων που χρειαζόμαστε, χωρίς να οδηγούμαστε σε κλειστή οικονομία. Η **οικολογική διάσταση** υποχρεώνει σε ένα μοντέλο αποκεντρωμένης και μικρής κλίμακας παραγωγής, προϋπόθεση τόσο για την κοινοτική και συνεταιριστική παραγωγή όσο και για την εθνική ανεξαρτησία. Προφανώς, αυτό δεν σημαίνει την ανυπαρξία και **μεγάλων επιχειρήσεων**, όπως στον τραπεζιτικό τομέα και αλλού, αλλά ένα μοντέλο οικονομίας βιώσιμο πρέπει να έχει ως βάση του τη μικρή κλίμακα παραγωγής και χωροταξικής οργάνωσης. Δεν μπορεί μια κοινωνία ανεξάρτητη και δίκαιη να αναπαράγει το υδροκεφαλικό μοντέλο του αθηνοκεντρικού κράτους.

Δεν μπορεί να υπάρξει ε**θνική ανεξαρτησία και κοινωνική δικαιοσύνη με παρασιτική οικονομία**, απόλυτα εξαρτημένη από την παγκόσμια αγορά.

Βασικό στοιχείο της εθνικής αξιοπρέπειας είναι η **αξιοπρέπεια** των ανθρώπων. Η αξιοπρεπής εργασία για όλους, είναι ένα αίτημα αποφασιστικής σημασίας καθώς και η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς, εγγυημένου εισοδήματος – ουσιαστικός πυλώνας στον αγώνα για **κοινωνική αλληλεγγύη**. Η κοινωνική οικονομία αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την επίτευξη των παραπάνω στόχων όσο και για την υλοποίηση ενός εναλλακτικού οικονομικού μοντέλου.

Χρειαζόμαστε ένα **εκπαιδευτικό σύστημα**, που να προάγει την ολόπλευρη μόρφωση των πολιτών και να υποστηρίζει, τον αγώνα του ελληνικού λαού για ελευθερία, ισότητα, αδελφοσύνη. Η εκπαίδευση που επιθυμούμε πρέπει να στηρίζεται στις αξίες της επιστημονικής αλήθειας, της γνώσης και της χρήσης της γλώσσας και των παραδόσεών μας, για τη διαμόρφωση της συνείδησης των νέων, παράλληλα, με την επικοινωνία με τους άλλους λαούς και τα επιτεύγματά τους.

Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να αρνείται τον χυδαίο ανταγωνισμό και την «εκπαίδευση της αμάθειας», να προάγει μια παιδεία εθνική, οικουμενική, αληθινή. «*Στο νου μου δεν έχω άλλο πάρεξ ελευθερία και γλώσσα*».

Το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει παράλληλα να αποτελεί μοχλό για την οικονομική ανασυγκρότηση, καθώς και να παρέχει στις νέες γενιές την προοπτική μιας σταθερής, αξιοπρεπούς εργασίας. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση, τεχνική και θεωρητική, διατηρεί νευραλγικό ρόλο για την παραγωγική ανασυγκρότηση, καθώς μπορεί να αναβαθμίσει θεαματικά τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, να συμβάλει στην έρευνα και την εξέλιξη των προϊόντων και της παραγωγής τους, να παραγάγει και να διαθέσει χρήσιμη τεχνογνωσία. Γι’ αυτό και οι κατευθύνσεις του πανεπιστημίου απαιτούν ριζικό επαναπροσανατολισμό για την ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων της δευτερογενούς παραγωγής, την υποστήριξη των νέων μορφών αγροτικής οικονομίας, τον οικονομικό σχεδιασμό, την ανασυγκρότηση του κράτους, των θεσμών κ.ο.κ.

Η **ταυτότητα** των ανθρώπων δεν είναι ένα κλειστό και μονοδιάστατο σύστημα, γιατί οι άνθρωποι διαθέτουν πολλαπλές ταυτότητες, φύλο, ηλικία, έθνος, γλώσσα, κοινωνική τάξη, θρησκεία και παραδόσεις, πολιτισμό, επάγγελμα, τοπικότητα κ.λπ... Γι’ αυτό είναι προφανές πως υπερασπίζουμε την ύπαρξη κινημάτων –οικολογικού, εργατικού, αγροτικού, εθνικού, νεολαιίστικου, γυναικείου, συνδικαλιστικών και ομοιοεπαγγελματικών οργανώσεων κ.λπ., καθώς επίσης και θρησκευτικών και εκκλησιαστικών συσσωματώσεων, μόνο που δεν πιστεύουμε ούτε στην αναγωγή όλων σε ένα, ούτε, από την αντίθετη πλευρά, σε έναν κατακερματισμό ταυτοτήτων και κινημάτων, που έχει ως κατάληξη την απόλυτη ατομικοποίηση και διά-

λυση της κοινωνικής συνοχής.

Οι αξίες της εθνικής ταυτότητας και αλληλεγγύης όχι μόνο είναι προϋπόθεση για την επιβίωση των χωρών -και κατ' εξοχήν της δικής μας, που βρίσκεται **στα σύνορα των κόσμων**- αλλά αποτελούν και προϋπόθεση για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής επιβίωσης.

Χωρίς αίσθηση εθνικής κοινότητας, οι κοινωνίες γίνονται ζούγκλες. Και ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα του **εθνομηδενισμού** είναι πως, προσπαθώντας να αμβλύνει την εθνική συνείδηση των Ελλήνων, αποδυνάμωσε την κοινωνική τους συνοχή, αποσυνέθεσε συνδικάτα, συνεταιρισμούς, κοινότητες, δήμους, ακόμα και τους ευρύτερους οικογενειακούς δεσμούς. Κατά συνέπεια, η ανασυγκρότηση των κοινωνιών μας περνάει τόσο μέσα από την αλλαγή των κοινωνικών δομών και του οικολογικού προτύπου, όσο και μέσα από την ανασύνθεση του εθνικού και κοινωνικού ιστού.

III. ΤΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΟΥΜΕ ΤΙ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ

Το Κίνημά μας υπερασπίζεται την **εθνική ανεξαρτησία** και τη ριζική αναδιάταξη των εξωτερικών σχέσεων της χώρας. Υποστηρίζουμε μια Ευρώπη από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια, με ισόρροπη συμμετοχή της ανατολικής Ευρώπης και της Ρωσίας και ισότιμη συμμετοχή όλων των κρατών. Μόνο έτσι είναι δυνατόν να αποφευχθούν οι ηγεμονισμοί που, σε όλο τον 20ό αιώνα, οδήγησαν την Ευρώπη σε πολέμους, με πρωταρχική ευθύνη της Γερμανίας, και απειλούν και πάλι, σήμερα να φέρουν νέες διαιρέσεις και συγκρούσεις. Τα **Βαλκάνια** πρέπει, και μπορούν, να αποτελέσουν έναν **διακριτό πόλο** στην Ευρώπη.

Απέναντι στην ευρωπαϊκή διάσταση της κρίσης και την απειλή μιας νέας πανευρωπαϊκής γερμανικής ηγεμονίας, ο ελληνισμός θα πρέπει να αναπτύξει μια **στρατηγική** που στηρίζεται στην επίγνωση των μεγεθών, της γεωπολιτικής θέσης καθώς και της ιδιαιτερότητας των απειλών. Η **Ελλάδα και η Κύπρος** συνιστούν έναν χώρο που κείται μεταξύ Δύσης και Ανατολής και αντιμετωπίζει τις κυριαρχικές αξιώσεις και των δύο πλευρών, τόσο από τον δυτικό πόλο όσο και από τη νεο-οθωμανική Τουρκία. Γι' αυτόν τον λόγο, η κρίση δεν αποτελεί απλώς μια εγχώρια εκδοχή της πανευρωπαϊκής κρίσης, όπως υποστηρίζει η πλειοψηφία του πολιτικού κόσμου: Σε μας, στην Ελλάδα και την Κύπρο, η Ευρώπη δείχνει σκληρότερο πρόσωπο σε σύγκριση με τις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, μεταβάλλοντας ανοιχτά τα δύο κράτη σε **αποικίες χρέους** και αξιώνοντας απροκάλυπτα τη λεηλασία του εθνικού, φυσικού και κοινωνικού μας πλούτου – ιδιαίτερα δε σε ότι αφορά στην Κύπρο μεθοδεύει ήδη την ίδια της την **εξαφάνιση** ως ανεξάρτητου κράτους. Άλλωστε, η **ευρωπαϊκή αποικιοκρατία** αναπτύσσεται, ιστορικά, σε συνέργεια με τον **τουρκικό επεκτατισμό**. Όπως αποδείχτηκε περίτρανα με την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, κατά τη δεκαετία του 1990, τα Βαλκάνια έχουν μεταβληθεί σε πολιτικό εργαστήριο όπου διαμορφώνονται μοντέλα συγκυριαρχίας μεταξύ των αποικιακών δυνάμεων της Δύσης και της νεο-οθωμανικής Τουρκίας (βλέπε Κόσοβο-Βοσνία, κατεχόμενη Κύπρος).

Για να περάσουμε με επιτυχία μέσα από τις συμπληγάδες απαιτείται ένα σχέδιο μεθοδικής αντιστροφής της δεινής γεωπολιτικής θέσης μας. Σε ό,τι αφορά στην Ε.Ε., θα πρέπει να εκμεταλλευτούμε τις εσωτερικές αντιθέσεις και την κρίση της γερμανικής ηγεμονίας, προκειμένου να κερδίσουμε χρόνο, να βραχυκυκλώσουμε τις πολιτικές μεταβολής

της χώρας μας σε προτεκτοράτο και να ενισχύσουμε τις διμερείς/πολυμερείς σχέσεις εντός και εκτός της Ένωσης, προκειμένου να εξισορροπήσουμε την δραματική μας εξάρτηση από το διευθυντήριο των Βρυξελλών.

Ταυτόχρονα, απέναντι στον **νεο-οθωμανισμό**, πρέπει να διαμορφώσουμε στρατηγικές συμμαχίες με τις χώρες των Βαλκανίων που απειλούνται επίσης να υπαχθούν στην τουρκική σφαίρα επιρροής (Σερβία, Βουλγαρία,) αλλά και με τις δυνάμεις που, τόσο στο εσωτερικό της Τουρκίας όσο και στη Μέση Ανατολή, αντιμάχονται τα τουρκικά αυτοκρατορικά σχέδια (τους Κούρδους, τους αλεβήτες, τους σιίτες του Λιβάνου, το Ιράν, τους ορθόδοξους Άραβες κ.ο.κ.). Για την απόκρουση της νεο-οθωμανικής απειλής, αποφασιστική σημασία έχει η διαμόρφωση βαλκανικής στρατηγικής. Όπως και κατά τον 14ο-15ο αιώνα, η Τουρκία δοκιμάζει την περικύκλωση του ελληνικού χώρου μέσα από την εδραίωση ενός τόξου που ξεκινάει από τη Μαύρη Θάλασσα και καταλήγει στην Αδριατική –χρησιμοποιώντας προνομιακά στους μουσουλμανικούς πληθυσμούς που ζουν στη Βαλκανική. Οι λαοί των Βαλκανίων θα πρέπει να συμμαχήσουν σε έναν αγώνα για την αυτοδιάθεσή τους, καθώς τα μεγέθη και η γεωγραφική θέση τους έχει αποφασίσει: ο δρόμος των αλληλοσπαραγμών και της διχόνοιας είναι ο δρόμος της εκ νέου πολιτικο-οικονομικής υποδούλωσης στη «νέα Υψηλή Πύλη».

Θράκη – Αιγαίο – Κύπρος

Η **Θράκη**, το **Αιγαίο**, η **Κύπρος**, και τα δικαιώματα του ελληνισμού εκεί, είναι αδιαπραγμάτευτα. Φιλικές σχέσεις με την Τουρκία μπορούν να αποκατασταθούν μόνο εάν αυτή πάψει να κατέχει την Κύπρο, να απειλεί τη Θράκη, να επιβουλεύεται το Αιγαίο. Ο **νεο-οθωμανισμός** κάποιων δικών μας ελίτ, που υποστηρίζει την υπαγωγή μας στην τουρκική σφαίρα κυριαρχίας, είναι ανιστόρητος και παραγνωρίζει τον επιθετικό χαρακτήρα των τουρκικών αρχουσών τάξεων. **Προϋπόθεση** για φιλικές σχέσεις αποτελεί η διαμόρφωση ενός βαλκανικού πόλου – και ο **εκδημοκρατισμός** της Μικράς Ασίας, που θα επιτρέψει στον κουρδικό λαό να αποκτήσει την αυτοδιάθεσή του, καθώς και σε όλες τις άλλες εθνότητες και λαούς τα δικαιώματά τους.

Η **Κύπρος** αποτελεί σήμερα, εν τοις πράγμασι, **κατεχόμενο ελληνικό έδαφος**. Οι αγώνες αιώνων του κυπριακού ελληνισμού για ελευθερία και ένωση με τον κορμό της Ελλάδας, με αποκορύφωμα τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ, το 1955-59, έχουν απαντήσει κατηγορηματικά ως προς την υφή του κυπριακού: Η Κύπρος αποτελεί αναπόσπαστο και κομβικής σημασίας κομμάτι του ελληνισμού και ο βαθύτερος πόθος Ελλαδιτών και Κυπρίων παραμένει η Ένωση.

Και όμως, οι αλλεπάλληλες υποχωρήσεις, από την ελλαδική και ελληνοκυπριακή ηγεσία, εδώ και εξήντα χρόνια, έχουν οδηγήσει σε αμοιβαία αποξένωση Ελλαδίτες και Κύπριους, ενώ το νησί βρίσκεται στα πρόθυρα της οριστικής τουρκοποίησης.

Παρόλα ταύτα, το βασικό αίτημα παραμένει η **Αυτοδιάθεση**, που διασφαλίζεται μόνο με κοινό αγώνα Ελλάδας και Κύπρου, έστω και εάν σήμερα έχουν διαφορετικά κράτη. Εξάλλου, είναι δυνατή η άμεση ενίσχυση των σχέσεων –ακόμα και θεσμικά– μεταξύ των δύο κρατών, με μέτρα όπως η αποκατάσταση του ενιαίου αμυντικού δόγματος, η εκ νέου ενοποίηση του εκπαιδευτικού συστήματος κ.λπ. Αποφασιστικής σημασίας είναι η ουσιαστική επανασύνδεση των πολιτικών και των κοινωνικών δυνάμεων Ελλάδας και Κύπρου, με κοινά έντυπα, κοινές πολιτιστικές, κοινωνικές και πολιτικές οργανώσεις και εκδηλώσεις. Η θέση του κοινού αγώνα πρέπει να αναδεικνύεται κατ' εξοχήν στο επίπεδο της **κοινωνίας των πολιτών**, παράλληλα με εκείνο των **πολιτικών**

και πολιτειακών θεσμών.

Η **άμεση** διακοπή συνομιλιών, που στην ουσία διεξάγονται με τον Τούρκο κατακτητή, ενώ παραμένουν τα τουρκικά στρατεύματα και οι έποικοι στο νησί, και η επαναφορά του Κυπριακού στη βάση του, ως ζητήματος κατοχής, εθνοκάθαρσης και απελευθέρωσης, αποτελούν προϋπόθεση για οποιαδήποτε ρεαλιστική πολιτική επιβίωσης του κυπριακού ελληνισμού.

[Η τραγική ιστορία του Κυπριακού, ιστορία απίστευτης μειοδοσίας και απελπιστικά κοντόφθαλμων αντιδράσεων, αποτελεί βαριά παρακαταθήκη για την παρούσα κατάσταση, όπου πλέον απειλείται η ιδία η επιβίωση του ελληνισμού στην Κύπρο. Η αδυναμία ολοκλήρωσης του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα έχει ως αφετηρία την εγκατάλειψή του από το ΑΚΕΛ, επικουρείται από την αδυναμία της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας της ΕΟΚΑ να ολοκληρώσει τον στόχο της Αυτοδιάθεσης-Ένωσης και σφραγίζεται από τη μειοδοτική πολιτική της Ζυρίχης, την οποία επέβαλε η ελληνική πολιτική ηγεσία. Έκτοτε, η Κύπρος ταλανίζεται, αφ' ενός, από την κυρίαρχη μειοδοτική στρατηγική και, αφ' ετέρου, από έναν κοντόφθαλμο, χειραγωγήσιμο μικροεθνικισμό, που οδήγησε στο εγκληματικό πραξικόπημα, και αποτέλεσε την αφορμή για την τουρκική εισβολή. Σήμερα, με τον τουρκικό στρατό παρόντα, την Κύπρο διχοτομημένη, την Ελλάδα απομακρυσμένη, την Τουρκία ενισχυμένη, την κυπριακή και ελλαδική κοινωνία διαβρωμένες από τον εθνομηδενισμό και τη διάλυση, δεν υπάρχει περιθώριο για λάθη. Γιατί θα είναι τα τελευταία! Πρέπει συστηματικά να αποδομήσουμε τον εθνομηδενισμό και τον νεο-κυπριωτισμό και να προωθήσουμε την ενότητα του κυπριακού ελληνισμού, γύρω από το αίτημα της **Αυτοδιάθεσης**. Δεν υπάρχει άλλη πολιτική, ικανή να διασφαλίσει την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού.]

Θεωρούμε αποφασιστικής σημασίας τη διαμόρφωση ενός **βαλκανικού πόλου,** στα πλαίσια της Ευρώπης, ως προϋπόθεση για την ανεξαρτησία μας. Σε αυτά τα πλαίσια και επειδή θεωρούμε ότι δεν μπορούμε να έχουμε την πολυτέλεια πολλαπλών μετώπων, είμαστε διατεθειμένοι να δεχθούμε αυστηρά εθνοτικό-γεωγραφικό προσδιορισμό για την ονομασία των **Σκοπίων**, με την προϋπόθεση ότι θα είναι **μια ονομασία για όλες τις χρήσεις**, πως θα αλλάξει το Σύνταγμα της ΠΓΔΜ και πως δεν τίθεται ζήτημα «μακεδονικής γλώσσας» ή «μακεδονικής» εθνότητας. Μπορούμε να δεχθούμε μόνον την ύπαρξη μιας ιδιαίτερης σλαβικής γλώσσας και μιας ιδιαίτερης σλαβικής εθνότητας.

[Έχουμε τονίσει πολλές φορές πως η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια βασική απειλή κατά της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητάς της, τη νεο-οθωμανική Τουρκία. Γι' αυτό θα πρέπει να κλείσει, χωρίς θεμελιακές υποχωρήσεις, όλα τα δευτερεύοντα μέτωπα, τα οποία εκμεταλλεύεται και υποδαυλίζει στο έπακρο η τουρκική πολιτική, τα τελευταία 20 χρόνια – από τη στιγμή της διάλυσης της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας και μετά. Η διαιώνιση της αντιπαράθεσης με την ΠΓΔΜ, με ευθύνη μιας ανιστόρητης στρατηγικής της ηγεσίας των Σκοπίων αλλά και εξ αιτίας των ελληνικών λαθών, κάνει ζημιά και στα Σκόπια και την Ελλάδα. Τα Σκόπια, αν έπαυαν τους γελοίους «μακεδονισμούς», θα μπορούσαν να στηριχθούν αποφασιστικά στην Ελλάδα για την επιβίωσή τους, μια και τόσο η Αλβανία όσο και η Βουλγαρία καραδοκούν για μια πιθανή διάλυσή τους και ενσωμάτωση των Αλβανών και των Σλάβων σε Αλβανία και Βουλγαρία αντίστοιχα. Μια τέτοια εξέλιξη, –πιθανότατη μεσομακροπρόθεσμα– θα πυροδοτήσει έναν νέο κύκλο αντιπαραθέσεων στην περιοχή, θα μας φέρει σε αντιπαράθεση με μια φιλοτουρκική «μεγάλη Αλβανία» και μια Βουλγαρία που θα εμφανιστεί, με την

υποδαύλιση της Τουρκίας, ως ο νέος φορέας του «μακεδονισμού», αποκλείοντας και κάθε πιθανότητα επικοινωνίας με τη Σερβία. Έτσι, η Ελλάδα θα αποστερηθεί –για δεκαετίες τουλάχιστον– τον βαλκανικό πνεύμονα που χρειάζεται και θα βρεθεί, κυριολεκτικά, περικυκλωμένη από εχθρικές δυνάμεις. Καταφέραμε, με μια ανούσια διελκυστίνδα μεταξύ ψευδοδιεθνιστών, που ήταν έτοιμοι να υποχωρήσουν στα πάντα, και ενός μικροελλαδικού εθνικισμού, να επιτρέψουμε τη διαιώνιση του «μακεδονικού», κυριολεκτικά σαν ένα στιλέτο στα νώτα της χώρας, που ακυρώνει κάθε απόπειρα βιώσιμης και βαλκανικής διεξόδου της πολιτικής μας.]

Αποφασιστική σημασία για την ανεξαρτησία και επιβίωση του ελληνισμού έχουν οι περιοχές της **Θράκης** και του **Αιγαίου**, ιδιαίτερα του ανατολικού. Η Θράκη πρέπει να απαλλαχθεί από την δραστηριότητα του τουρκικού Προξενείου της Κομοτηνής, η παρουσία του οποίου πιστοποιεί και διευκολύνει την παρέμβαση της νεο-οθωμανικής γείτονος μέσα στην ελληνική επικράτεια. Η κατάργησή του θα αλλάξει το κλίμα για το σύνολο των κατοίκων και μόνοι χαμένοι θα είναι όσοι σιτίζονται από τις μαύρες υπηρεσίες που του παρέχουν. Παράλληλα πρέπει να ενισχυθούν οι επίσημοι θεσμοί της μουσουλμανικής κοινωνίας (μουφτείες, διαχειριστικές επιτροπές βακουφίων) και να κανονικοποιηθεί η λειτουργία τους. Η πολιτεία οφείλει να περιφρουρήσει την γλωσσική και πολιτιστική ιδιαιτερότητα των Πομάκων και των Ρομά μουσουλμάνων, των οποίων η ταυτότητα καπελώνεται από τον επείσακτο τουρκισμό. Είναι άμεση ανάγκη να λειτουργήσουν δημόσια σχολεία στη θρακική ύπαιθρο, ώστε να μπορούν οι μουσουλμάνοι αγρότες να στέλνουν τα παιδιά τους όπως κάνουν και οι κάτοικοι των πόλεων. Τέλος, πρέπει να αντιμετωπιστεί η τουρκική οικονομική διείσδυση στην ντόπια οικονομία, ιδίως από κύκλους που εμφανώς σχετίζονται με το (παρα)κρατικό σύστημα της Τουρκίας.

Στο Ανατολικό Αιγαίο, θα πρέπει να αποφύγουμε τον σταδιακό εκτουρκισμό της οικονομίας των νησιών, καθώς και την προϊούσα ισλαμοποίηση που επιχειρείται μέσω του προσφυγικού – μέσα από την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, την απομάκρυνση από τα νησιά μεγάλων μουσοσυλμανικών πληθυσμών και την διασύνδεσή τους με την οικονομία της υπόλοιπης χώρας,. Εξ άλλου, το τέλος της υδροκέφαλης αθηνοκεντρικής Ελλάδας αποτελεί απαραίτητο παράγοντα εθνικής ολοκλήρωσης και άμυνας. Και, προφανώς, η Ελλάδα πρέπει να ανακηρύξει την ελληνική ΑΟΖ. Επί πλέον, θα πρέπει να προστατεύσουμε τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας στη Β. Ήπειρο, που καταστρατηγούνται βάναυσα, σχεδόν σε καθημερινή βάση.

IV. ΕΝΑ ΝΕΟ ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι γενικές πολιτικές αρχές που παρουσιάσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο θα πρέπει να μεταφραστούν σε προγραμματικό λόγο πάνω στα συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ελληνική κοινωνία. Εξάλλου τα πολιτικά κινήματα δεν κρίνονται μόνο από τις προθέσεις τους ή από τις γενικές ιδεολογικές κατευθύνσεις αλλά κατ' εξοχήν από την πράξη τους. Στην επόμενη περίοδο, φιλοδοξούμε να υποβάλουμε το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει σε διαρκή συγκεκριμενοποίηση, τροφοδοτημένο και από τις εμπειρίες των πολιτικών δραστηριοτήτων του κινήματος.

Το τραγικό σφάλμα του αντιμνημονιακού κινήματος είναι ότι προσπάθησε να συγκρουστεί με τους αντιπάλους της χώρας και του λαού **από σαθρή βάση**, υπερασπι-

ζόμενο μια μορφή πολιτείας και κοινωνίας η οποία έχει αμετάκλητα ***τελειώσει***. Ιδιαίτερα από την τραγική εξέλιξη των δύο τελευταίων ετών προκύπτει και το μεγάλο δίδαγμα για τον ελληνικό λαό: ***Αντίσταση σημαίνει αναγέννηση της χώρας και της κοινωνίας***. Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις πάνω στις οποίες θα μπορούσε να εγκαινιαστεί μια νέα πορεία είναι:

Α. Αποκέντρωση

Οποιαδήποτε εναλλακτική λύση για την χώρα είναι αδύνατη βάσει της παρούσας χωροταξικής κατανομής του πληθυσμού, της πολιτικής και οικονομικής δραστηριότητας. Μπορεί ο παρασιτισμός να έχει κυριαρχήσει σε ολόκληρη τη χώρα, εντούτοις το αθηναϊκό μεγαθήριο αποτελεί την αληθινή πρωτεύουσα του: Η Αθήνα των μεγάλων ελλειμμάτων στο εμπορικό της ισοζύγιο, της διαφθοράς και της μείζονος διαπλοκής, η Αθήνα των μαφιόζων ολιγαρχών, της εκτεταμένης γραφειοκρατίας, της πληθυσμιακής υπερσυγκέντρωσης, των μεγάλων ανισοτήτων, της μόλυνσης, του μοναχικού πλήθους δίχως ταυτότητα, μνήμη και συλλογική συνείδηση.

Οι σύγχρονες παθογένειες του ελληνισμού είναι ταυτισμένες με την παντοδυναμία και το μονοπώλιο της Αθήνας. Γι' αυτό απαιτείται ένα πρόγραμμα κλιμακωτής, αλλά θαρραλέας αποκέντρωσης που θα μεταβάλει το θηρίο των τεσσάρων εκατομμυρίων σε μια βιώσιμη πόλη –και μαζί με αυτό, θα αναζωογονήσει και την ελληνική περιφέρεια, εισάγοντας ένα νέο πολυκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης.

- Αποκέντρωση του κράτους και σταδιακή αποσύνδεσή του από την πρωτεύουσα με απώτερο στόχο την **μεταφορά** της τελευταίας από την Αθήνα.
- Κατάργηση του δημοκτόνου Καλλικράτη. Διοικητική μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με γνώμονα την εγκαθίδρυση μικρών, ευέλικτων ενοτήτων αυτοδιοίκησης, με ευρεία γκάμα αρμοδιοτήτων, εμπλουτισμένων με θεσμούς ουσιαστικής και άμεσης δημοκρατίας, και ευρείας συμμετοχής των πολιτών στη λήψη και την εκτέλεση των αποφάσεων.
- Απορρόφηση του μεγαλύτερου μέρους των διαθέσιμων κοινοτικών και εθνικών πόρων προς την κατεύθυνση της οικονομικής ανασυγκρότησης της περιφέρειας με συντονισμένη ενθάρρυνση του πρωτογενούς, του δευτερογενούς και του υψηλής προστιθέμενης αξίας τριτογενούς τομέα.
- Χωροταξική αναδιοργάνωση του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να ανταποκρίνεται στις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες μιας νέας πολυκεντρικής Ελλάδας.
- Αποκατάσταση του δημόσιου, κοινωφελούς χαρακτήρα του σιδηροδρομικού δικτύου. Επέκτασή του για την κάλυψη όλων των γεωγραφικών διαμερισμάτων της, προκειμένου να δημιουργεί ένα πανεθνικό δίκτυο μαζικών μεταφορών με κριτήριο την φθηνή, οικολογική και ασφαλή μετακίνηση.
- Ειδική μέριμνα για την ενθάρρυνση μορφών κοινωνικής επιχειρηματικότητας, για την ακτοπλοϊκή διασύνδεση της νησιώτικης Ελλάδας με προτεραιότητα στις συμμετοχικές εταιρείες κοινωνικής βάσης των ίδιων των κατοίκων της.

Β. Πολιτειακές Αλλαγές

Εισαγωγή μορφών Άμεσης Δημοκρατίας – Συμμετοχικός Έλεγχος.

«Έχουμε πολίτευμα που δεν αντιγράφει των άλλων τους νόμους, αλλά πιο πολύ είμαστε εμείς παράδειγμα σε μερικούς, παρά μιμητές τους. Κι έχει τούτο το πολίτευμα το όνομα ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, γιατί δε διοικούν οι λίγοι, αλλά οι περισσότεροι κι είναι όλοι οι πολίτες μπροστά στους

νόμους ίσοι για τις ιδιωτικές τους διαφορές, για την προσωπική όμως ανάδειξη και τις τιμές, καταπώς ξεχωρίζει καθένας σε κάτι προτιμιέται στα δημόσια αξιώματα, πιο πολύ γιατί είναι ικανός παρά γιατί τον ανάδειξε ο κλήρος ούτε πάλι κάποιος, επειδή είναι φτωχός, κι ενώ μπορεί να κάμει κάτι καλό στην πολιτεία, εμποδίζεται απ' αυτήν την ασήμαντη κοινωνική του θέση».

Περικλής, *Επιτάφιος*

Το Σύνταγμα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας, έπειτα και από την Αναθεώρηση του 1985, ενίσχυσε προνομιακά τις αρμοδιότητες των κομμάτων σε βάρος όλων των άλλων θεσμών, γεγονός που επέτρεψε την ανάπτυξη της κομματοκρατίας. Την ίδια στιγμή, στερείται απελπιστικά προβλέψεων για τη θέσμιση μορφών άμεσης, συμμετοχικής δημοκρατίας – προβλέποντας δημοψηφίσματα μόνον για συμβουλευτικό χαρακτήρα. Γεγονός που, εξ άλλου, θα επιτρέψει και τη διεξαγωγή του βοναπαρτιστικού δημοψηφίσματος του 2015, στο οποίο έγινε κατάχρηση της άμεσης λαϊκής εντολής και χυδαία χρησιμοποίησή της από τον ίδιο τον πρωθυπουργό.

Ταυτόχρονα, οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση («Καποδίστριας» και «Καλλικράτης»), κατάφεραν ένα καίριο πλήγμα στις μορφές τοπικής δημοκρατίας που έχουν αναπτυχθεί *ιστορικά* στον τόπο μας επί αιώνες. Κατάργησε τις κοινότητες, διόγκωσε τους Δήμους, έξω από τα ιστορικά και γεωγραφικά τους όρια, δημιουργώντας μη-διαχειρίσιμες οντότητες, αφαιρώντας αρμοδιότητες από την τοπική αυτοδιοίκηση, καθιστώντας τη δέσμια των κεντρικών διοικήσεων.

Τέλος, ανεξέλεγκτο βαίνει το τοπίο σε ό,τι έχει να κάνει με την 4η εξουσία, η οποία εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια στο κατ' εξοχήν πεδίο ανάδειξης των σχέσεων διαπλοκής μεταξύ του πολιτικού κατεστημένου με τους κρατικοδίαιτους επιχειρηματίες και διάφορους «επιφανείς» εκπροσώπους του ελληνικού μαφιόζικου καπιταλισμού που πλασάρονται ως νέοι ολιγάρχες.

Ως αποτέλεσμα όλων αυτών, ο βαθμός εσωτερικής δημοκρατίας θα περιοριστεί *αποφασιστικά* τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας – δίχως καν να υπολογίσουμε την εντυπωσιακή κλιμάκωση των εξωτερικών παρεμβάσεων, είτε αυτοί λέγονται «δανειστές», «τρόικα» ή «κουαρτέττο» είτε ξένες πρεσβείες και κέντρα.

Έτσι, αν κάτι θεωρείται αυτονόητο και κοινός τόπος σήμερα είναι ότι το δημοκρατικό πολίτευμα στην Ελλάδα χρήζει *ολικού επαναπροσδιορισμού*, καθώς η Τρίτη Ελληνική Δημοκρατία έχει εκφυλιστεί σε ένα ολιγαρχικό καθεστώς. Τι είδους, όμως, μεταρρυθμίσεις απαιτούνται ώστε να περάσουμε σε μια Τέταρτη Ελληνική Δημοκρατία, πιο λειτουργική, πιο ουσιαστική από το παρόν εκφυλισμένο πολίτευμα;

- Θα πρέπει να υπάρξει μια μορφή εξισορρόπησης των εξουσιών μεταξύ του Προέδρου της Δημοκρατίας, και του Κοινοβουλίου, ώστε να αντιμετωπιστεί η κομματοκρατία και το δημοκρατικό έλλειμμα που παράγει.
- Θα πρέπει να εισαχθούν μορφές άμεσου, συμμετοχικού ελέγχου στην κοινοβουλευτική ζωή, ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των πολιτικών και των πολιτών.
- Θα πρέπει να εισαχθούν μορφές άμεσης δημοκρατίας· κατ' αρχάς μέσω δημοψηφισμάτων πάνω σε ζητήματα κρίσιμης εθνικής σημασίας και μέσω της εισαγωγής πολλαπλών μορφών άμεσης συμμετοχής σε **τοπικό** και **περιφερειακό** επίπεδο.
- Θα πρέπει να υπάρξει *θεσμική πολιτική έκφραση* της πολυκεντρικής Ελλάδας, για την ισόνομη, αποκεντρωμένη χωροταξική κατανομή της εξουσίας στην χώρα –ενδεχομένως με την εισαγωγή ενός *δεύτερου νο-*

μοθετικού σώματος στο οποίο θα εκπροσωπούνται όλες οι περιφέρειες.

- Θα πρέπει να υπάρξει *εκδημοκρατισμός* της 4ης εξουσίας, και άρση του ολιγοπωλιακού ελέγχου της ενημέρωσης από το πολιτικο-οικονομικό σύμπλεγμα. Θα πρέπει να καθιερωθεί η *κοινωνική ραδιοφωνία και τηλεόραση*, δηλαδή να δοθεί η ουσιαστική δυνατότητα για την ύπαρξη μικρών και μεσαίων μέσων που να βρίσκονται υπό τον έλεγχο των κοινωνικών πρωτοβουλιών – εξάλλου η ύπαρξη των νέων ηλεκτρονικών μέσων διευκολύνει κατά πολύ αυτή την επιλογή.
- Θα πρέπει, τέλος, να καθιερώσουμε την ιδέα και την αντίληψη μιας νέας *δημοκρατικής υπευθυνότητας*. Η διευρυμένη συμμετοχή στις αποφάσεις –ιδίως σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης– συνεπάγεται και μια σειρά διαχειριστικών, ελεγκτικών και εκτελεστικών ευθυνών. Και ως προς αυτές, ο εκσυγχρονισμός της παράδοσης που αφορά στην **κοινοτική εργασία και συνεισφορά**, ώστε αυτή να μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες κοινωνικές και διοικητικές αναγκαιότητες καθίσταται αναγκαίος.

Γ. Εξυγίανση του κράτους / απογραφειοκρατικοποίηση

Ήδη από την αυγή της ελληνικής ανεξαρτησίας, το κράτος στην χώρα μας συγκροτήθηκε από τους Βαυαρούς *και τις* ντόπιες παρατάξεις ως αποικιακό αλλά και ως κομματικό κράτος. Έκτοτε, ελάχιστες ήταν οι στιγμές που ο χαρακτήρας του εξήλθε από αυτόν τον κανόνα. Έτσι κατά παράδοση, οι θεσμοί του ελληνικού κράτους δεν λειτουργούν με κριτήριο την μεγιστοποίηση της κοινωνικής τους ωφέλειας, αλλά αποτελούν αντίθετα εντολοδόχο των ξένων παρεμβάσεων, και ταυτόχρονα πελατειακό όργανο και εργαλείο διασπάθισης/ιδιοποίησης του δημόσιου πλούτου.

Σήμερα, στην Ελλάδα υφίσταται «κράτος μέσα στο κράτος», το οποίο λειτουργεί σε βάρος του κοινωνικού του χαρακτήρα και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Στα χρόνια των μνημονίων, η σκληρή κρατική γραφειοκρατία κατάφερε εν πολλοίς να διαφυλάξει τα προνόμιά της, παρ' όλες τις βίαιες πολιτικές προσαρμογής που υιοθετήθηκαν. Γι' αυτό και ο κύριος όγκος των μέτρων προσαρμογής σχετίστηκε με την φορολογία, και την εκποίηση της κρατικής περιουσίας, και όχι με την εξυγίανση του δημοσίου και την δραστική μείωση του λειτουργικού του κόστους. Σε ό,τι αφορά στην γραφειοκρατία, το πρόβλημα αποτυπώνεται στατιστικά ως εξής: Σύμφωνα με μελέτη του ΟΟΣΑ, η γραφειοκρατική παραμόρφωση απορροφά το 6,5% του ΑΕΠ της χώρας –14 δισ. €.

Μετά από δεκαετίες γραφειοκρατικής, πελατειακής στρέβλωσης και κομματικού ετσιθελισμού, η ελληνική Πολιτεία, σε οποιαδήποτε βαθμίδα της, στην τοπική αυτοδιοίκηση ή την κεντρική διοίκηση, απορροφάει την ενεργητικότητά της, για να παράγει νόμους αμφίβολης εφαρμοσιμότητας και αποτελεσματικότητας: Μεταξύ 1975-2005 θα παραχθούν 171.500 κανονιστικές ρυθμίσεις, δηλαδή περίπου 20 ρυθμίσεις την ημέρα: 3.430 νόμοι, 20.580 προεδρικά διατάγματα, 114.905 υπουργικές αποφάσεις, 24.010 αποφάσεις περιφερειών, 8.575 αποφάσεις δημοτικών αρχών. Οι ρυθμίσεις αυτές, στην πλειοψηφία τους ηθελημένα συγκεχυμένες, δημιουργούν μια διοίκηση που λειτουργεί σε δύο ταχύτητες: προς όφελος των προνομιούχων, που κερδίζουν από την διασπάθιση και την νομή του δημόσιου πλούτου, και σε βάρος της φορολογούμενης πλειοψηφίας.

Σε τελευταία ανάλυση, το ζήτημα του δημοσίου είναι *ταξικό ζήτημα*, καθώς τμήματά του εξελίσσονται σε *προπύργια προνομίων* την ίδια στιγμή που αλλού οι μισθοί συμπιέζονται υπερπολλαπλάσια, η φορολογία

πάνω στους μη-προνομιούχους αυξάνεται γεωμετρικά, και το φάσμα της ανεργίας καλύπτει ολοένα και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού – πολλά από τα οποία επιλέγουν μάλιστα τον πικρό δρόμο της μετανάστευσης για την εύρεση εργασίας. Αυτή η πραγματικότητα, πολύ συχνά συγκαλύπτεται από έναν κρατικιστικό πολιτικό λόγο, που ταυτίζει το γραφειοκρατικό με το δημόσιο συμφέρον – παρ όλο που είναι σαφές πως το πρώτο λειτουργεί σε βάρος του δεύτερου· θα πρέπει επομένως να γίνει μια διάκριση: Μεταξύ των τμημάτων εκείνων που όντως εργάζονται εντατικά στον δημόσιο τομέα, προσπαθώντας να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον *χρηστής διοίκησης*, και ενός γραφειοκρατικού και πελατειακού «βάλτου» που υπονομεύει κάθε προσπάθεια.

Πιστεύουμε ότι η επίλυση αυτών των προβλημάτων αποτελεί πρωταρχική προϋπόθεση για την υπεράσπιση της ακεραιότητας και της αυτοτέλειας του Δημόσιου Τομέα στην χώρα μας.

- Αποκομματικοποίηση και αποκέντρωση του κράτους. Κατάργηση του φαινομένου της αργομισθίας στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Φραγμός στις κομματικές παρεμβάσεις στο δημόσιο: Από τον διορισμό υπαλλήλων, μέχρι τις μετακλήσεις, τους κομματικούς συμβούλους, τις πολιτικές διευθυντικές θέσεις. Παράλληλη ενδυνάμωση και ισχυροποίηση του θεσμού της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.
- Ριζική αναδιαμόρφωση και απλοποίηση της νομοθεσίας.
- Εισαγωγή των σύγχρονων οργανωτικών προτύπων ευέλικτης χρηστής διοίκησης, εκμετάλλευση των μέσων που παρέχει η πληροφορική για την μείωση του λειτουργικού κόστους, υιοθέτηση εφαρμογών ελεύθερου λογισμικού για την λειτουργία του Δημοσίου, όπου αυτό είναι δυνατό.
- Συντονισμός των δημόσιων επενδύσεων και της απορρόφησης των ευρωπαϊκών πόρων, για την ενίσχυση της ενδογενούς παραγωγής, την αποκέντρωση, την απορρύπανση του περιβάλλοντος, και την διοικητική αναβάθμιση του ίδιου του δημόσιου τομέα.
- Θέσπιση ειδικών θεσμών κατάρτισης/επανακατάρτισης/επανεκπαίδευσης των δημοσίων υπαλλήλων.

Δ. Άμυνα

- Αναδιοργάνωση της άμυνας βάσει των σύγχρονων εξωτερικών απειλών/προκλήσεων που αντιμετωπίζει η χώρα: Πρώτη προτεραιότητα, η ανάσχεση του τουρκικού επεκτατισμού και της αναθεώρησης των ελληνικών συνόρων που επιχειρεί.
- Ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας με στόχο να διευρυνθεί η αυτοδυναμία της χώρας στην κάλυψη των εξοπλιστικών της αναγκών. Επιπρόσθετα και σύμφωνα με την διεθνή εμπειρία, η αναβάθμιση της αμυντικής βιομηχανίας επιφέρει την ανάπτυξη πολλών κλάδων της εγχώριας μεταποίησης.
- Οργανωτική αναδιοργάνωση του στρατεύματος. Εξορθολογισμός της διοίκησης, με βάση τα σύγχρονα οργανωτικά πρότυπα για την μείωση του λειτουργικού κόστους και την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας.
- Ενοποίηση όλων των στρατιωτικών σχολών σε μια ενιαία, ανώτατη στρατιωτική ακαδημία κατάρτισης των επαγγελματιών του στρατεύματος. Με στόχο την επιστημονική κατάρτιση, αλλά και την μετάδοση υψηλής γενικής Παιδείας,
- Διεύρυνση και εξορθολογισμός της κοινωνικής συμμετοχής στο στράτευμα. Πρότυπο, ο εκσυγχρονισμός της παράδοσης του *πολίτη-οπλίτη*, για μια σύγχρονη άμυνα που θα βασίζεται στις αξίες του πατριωτισμού, της υπεράσπισης της χώρας, της Δημοκρατίας, και της μεγιστοποίησης της κοινωνικής ωφέλειας: **Προαγωγή της ισότητας**

των φύλων *και* για την άμυνα της χώρας. Κατάργηση των πελατειακών μεταθέσεων στους κληρωτούς. Να επαναπροσδιοριστεί σταδιακά αλλά ριζικά το καθεστώς της θητείας των κληρωτών: Αξιοποίηση των μορφωτικών και κοινωνικών δεξιοτήτων τους· μείωση της στάσιμης θητείας στρατωνισμού, αύξηση του σκέλους της εκπαίδευσης στην στρατιωτική θητεία.

Ε. ΜΜΕ

- Θέσπιση κριτηρίων για την κοινωνική υπευθυνότητα του περιεχομένου που εκπέμπουν τα ΜΜΕ, με προτεραιότητα στην εκπαιδευτική τηλεόραση, στις θεματικές του πνεύματος και του πολιτισμού, στην ιστορία, το περιβάλλον, τα κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες.
- Ειδική μέριμνα για την απελευθέρωση του ραδιοτηλεοπτικού καθεστώτος από τα κρατικά και τα ιδιωτικά μονοπώλια και τον ουσιαστικό εκδημοκρατισμό της πρόσβασης σε αυτά: Ενίσχυση μορφών *κοινωνικής ραδιοτηλεόρασης* με την συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών φορέων, και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
- Έλεγχος και περιορισμός των διαφημιστικών εκπομπών σε σημείο ισορροπίας, όπου από την μία να διασφαλίζεται η οικονομική βιωσιμότητα των μέσων, και από την άλλη να προστατεύεται ο τηλεθεατής από την εμπορική προπαγάνδα του μάρκετινγκ, και ιδίως οι πιο ευάλωτες ομάδες (π.χ. έφηβοι και παιδιά).
- Ανάληψη κοινωνικών πρωτοβουλιών για τον αυτοέλεγχο της χρήσης του διαδικτύου, ώστε αυτό να μην καταλήγει να προάγει μορφές εικονικής εξάρτησης, καθώς και την αποξένωση των ατόμων από την ζωτική ανάγκη της κοινωνικότητας και της πραγματικής επικοινωνίας.

ΣΤ. Οικονομία

Αποανάπτυξη του παρασιτισμού / μια δημιουργική, παραγωγική οικονομία της γνώσης και του πολιτισμού

Το μπλοκ εξουσίας που κυριάρχησε κατά την ύστερη μεταπολίτευση στην Ελλάδα έθαψε στην κυριολεξία τα συγκριτικά οικονομικά πλεονεκτήματα της χώρας, στον βωμό της «εξυπηρέτησης» των ξένων δυνάμεων, των εγχώριων ατζέντηδών τους, των εισαγωγέων και των εργολάβων. Έτσι φτάσαμε, σήμερα, στην «χώρα των γκαρσονιών», την μονοκαλλιέργεια του τουρισμού, στην πραγματικότητα μιας οικονομίας που στηρίζεται στην κατανάλωση ξένων προϊόντων.

Τέσσερις δεκαετίες οικονομικού παρασιτισμού ανέδειξαν τον **μεταπρατισμό** ως τον οικονομικό κανόνα της χώρας, καθόρισαν την αρπαχτή ως το μοναδικό κριτήριο των δημόσιων επενδύσεων, υπονόμευσαν κάθε δυνατότητα οικονομικής αυτοδυναμίας έτσι ώστε η χρεοκοπία να αποτελεί αναπόφευκτη κατάληξη μιας δανεικής και κίβδηλης ευημερίας.

Σήμερα, ελάχιστοι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας παραμένουν ενεργοί και ακμαίοι, ενώ και αυτοί, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, λειτουργούν *αποσυνδεδεμένοι* από την οικονομική πραγματικότητα της χώρας.

Θα πρέπει, επομένως, να επιδοθούμε στον δύσκολο αγώνα της ανασυγκρότησης, ενώ γύρω μας έχουμε μια κυριολεκτική *έρημο* χρεοκοπίας, εξάντλησης των παραδεδομένων οικονομικών πρακτικών, και μιας μόνιμης φοροεπιδρομής –σχεδόν μεσαιωνικού τύπου– σχεδιασμένης για να συντηρεί σε κώμα το τελευταίο προπύργιο του παλαιού μοντέλου, τον ελληνικό κρατισμό.

Η στρατηγική, επομένως, για την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας είναι *μία και μοναδική*: Να αποαναπτύξουμε τις παρασιτικές δραστηριότητες, και να δη-

μιουργήσουμε μια νέα οικονομική δυναμική, στηριζόμενοι στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και της κοινωνίας: το περιβάλλον και τις παραδοσιακές αγροτικές πρακτικές, που εκσυγχρονιζόμενες μπορούν να δώσουν υψηλής ποιότητας αγροτικά προϊόντα· το μορφωτικό προβάδισμα του ελληνικού εργατικού δυναμικού και την έφεσή του στην επινοητικότητα και την πολυειδίκευση –πλεονεκτήματα που σήμερα καρπώνονται οι δυτικές χώρες μέσα από τον εκπατρισμό εκατοντάδων χιλιάδων εργαζόμενων· την αξιοποίηση της παιδείας και του πολιτισμού για τον επαναπροσδιορισμό του τουριστικού μοντέλου που πρέπει να επικεντρωθεί σε κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας από τον μαζικό τουρισμό (τον εκπαιδευτικό και συνεδριακό τουρισμό, τον οικολογικό τουρισμό, τον πολιτιστικό τουρισμό κ.ο.κ.).

Το γεγονός της ξένης επιστασίας, στο οποίο τελεί η χώρα έχει δέσει χειροπόδαρα κάθε ελληνική κυβέρνηση. Εξάλλου μια από τις μέριμνες των μνημονιακών πολιτικών είναι να ολοκληρώσουν τον παρασιτισμό της οικονομίας, και να την μεταβάλουν σε μια χώρα εξαγωγής ακατέργαστων προϊόντων, φθηνού τουρισμού, που θα τελεί σε καθεστώς υφαρπαγής των φυσικών και ανθρωπίνων πόρων της.

Γι' αυτόν τον λόγο απαιτείται ένα συγκεκριμένο σχέδιο παράκαμψης και απόρριψης των μνημονιακών πολιτικών: Κεφάλαια για την ανάταξη της οικονομίας μας, μπορούν να βρεθούν προοπτικά από μια αξιόπιστη κυβέρνηση, και από ένα μεγάλο **ομολογιακό δάνειο** που θα απευθύνεται σε όλον τον ελληνισμό, και κυρίως σε εκείνον της διασποράς, με σκοπό την ίδρυση ενός *ταμείου οικονομικής ανασυγκρότησης* το οποίο θα αναλάβει να υλοποιήσει συγκεκριμένες αναπτυξιακές πολιτικές στις κατευθύνσεις που θα περιγράψουμε.

Οι γενικές κατευθύνσεις του νέου οικονομικού μοντέλου είναι:

- Η αυτοδυναμία και η στροφή στην εξυπηρέτηση των εγχώριων αναγκών, που θα έχει ως συνέπεια και την άνοδο των εξαγωγών.
- Η στροφή του αγροτικού τομέα στην οικολογικά υπεύθυνη πολυκαλλιέργεια, την αξιοποίηση των ντόπιων σπόρων, καθώς και στον εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών αγροτικών γνώσεων και πρακτικών.
- Η δημιουργία ενός νέου δευτερογενή τομέα στηριγμένου στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στην ανάπτυξη των συνεταιριστικών πρακτικών και των συνεργειών, στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού καθώς και των τεχνολογικών και οργανωτικών καινοτομιών.
- Μεταβολή του τουριστικού μοντέλου από τον μαζικό «βαρβαροτουρισμό» σε δραστηριότητες που αξιοποιούν και αναδεικνύουν το οικολογικό και πολιτιστικό πλεονέκτημα της χώρας. Σύνδεση της τουριστικής δραστηριότητας με τον διατροφικό πλούτο, και τους κλάδους παραγωγής των τροφίμων και των ποτών ώστε να λειτουργήσει ο πρώτος «πολλαπλασιαστικά» στην ανάπτυξη των δεύτερων.
- Ανάπτυξη των κλάδων πληροφορικής, έρευνας και εξέλιξης, παροχής κεφαλαιουχικών υπηρεσιών σε στενό συντονισμό με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, για την αξιοποίηση όλου εκείνου του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Οι νέες κατευθύνσεις της οικονομικής στρατηγικής στηρίζονται σε απτά, λειτουργικά παραδείγματα από μικρές και μεσαίες επιχειρηματικές μονάδες της ελληνικής οικονομίας που όχι μόνον καταφέρνουν να επιβιώνουν, αλλά και αναπτύσσονται σε πείσμα του παρασιτικού, μεταπρατικού κανόνα.

Κανένα πολιτικό επιτελείο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την πρακτική εμπειρία και τις γνώσεις αυτού του κόσμου, κι όμως, το

μπλοκ εξουσίας έχει φροντίσει να τον εξοβελίσει εντελώς από την παρασιτική του «δημοκρατία». Και όμως, αν η χώρα μας δεν έχει καταρρεύσει εντελώς, αυτό το οφείλει ακριβώς στην ύπαρξη αυτής της δημιουργικής Ελλάδας.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής για ένα νέο παραγωγικό οικονομικό μοντέλο, το κράτος **αποαναπτύσσεται γραφειοκρατικά** και παύει να καταδικάζει σε ασφυξία την ελεύθερη οικονομία. Από την άλλη, δεν μεταβάλλεται σε παρακολούθημα του μεγάλου κεφαλαίου, αλλά κρατά για τον εαυτό του τον γενικό σχεδιασμό των οικονομικών κατευθύνσεων της χώρας. Είναι ένα κράτος-αρχιτέκτονας της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας, που την οριοθετεί και την κατευθύνει, εξασφαλίζοντας έτσι τον οικονομικό πλουραλισμό και την ισόρροπη ανάπτυξη της ιδιωτικής, της δημόσιας και της κοινωνικής οικονομίας.

Πρωτογενής τομέας:

Οι ελληνικές κυβερνήσεις επέλεξαν να αφήσουν τους οικονομικούς αυτοματισμούς της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που επέβαλαν οι Βρυξέλλες να διαμορφώσουν μόνοι τους το τοπίο στην ελληνική αγροτική παραγωγή. Προϊόν αυτής της επιλογής, ένα ανισόρροπο μοντέλο ολιγοκαλλιέργειας ακατέργαστων, προς εξαγωγή προϊόντων, οικολογικά καταστροφικό, το οποίο επιβίωνε κατά κύριο λόγω από τις ευρωεπιδοτήσεις, και από τα φτηνά μεροκάματα των ξένων εργατών γης. Σήμερα, ζούμε το λυκόφως αυτού του μοντέλου, με τον αγροτικό κόσμο να είναι δέσμιος της υπερφορολόγησης και της υπερχρέωσης, παρακαλώντας τους πολιτικούς του προστάτες για συνέχεια αυτής της ιδιότυπης, επιδοτούμενης επιβίωσης.

Πολιτικές Κατευθύνσεις: Εκπόνηση ενός εθνικού σχεδίου για το πέρασμα σε ένα αγροτικό μοντέλο που να επικεντρώνεται στην διατροφική αυτοδυναμία και τις οικολογικές πρακτικές.

- Θεσμική, πανεθνική πρωτοβουλία για την διάσωση των ντόπιων σπόρων και ποικιλιών, τον εκσυγχρονισμό της παραδοσιακής γνώσης, την εισαγωγή άλλων επιτυχημένων πρακτικών για την διατροφική αυτάρκεια και την αγροτική αειφορία.
- Θέσπιση οικολογικών και κοινωνικών κριτηρίων για την έμμεση υποστήριξη της εγχώριας αγροτικής παραγωγής.
- Άμεση σύνδεση των γεωπονικών σπουδών με τις ανάγκες για την επέκταση του νέου μοντέλου αγροτικής παραγωγής.
- Ίδρυση/επανίδρυση αγροτικών συνεταιρισμών δεύτερου βαθμού για την υποστήριξη της μικρής και μεσαίας αγροτικής επιχείρησης, μέσα από την παροχή τεχνογνωσίας, την κοινή αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, την προώθηση οικολογικών λιπασμάτων, την απευθείας διάθεση και διανομή των προϊόντων.

Δευτερογενής τομέας:

Η ελληνική βιομηχανία και βιοτεχνία έπεσε θύμα μιας συστηματικής πολιτικής επιδότησης των εισαγωγών από το ελληνικό κράτος, για πάνω από 30 χρόνια. Ήταν όμως και δέσμια των ίδιων τους των εγγενών αδυναμιών, καθώς από τα τέλη του 1960 κι έπειτα, θα στηριχτεί αποκλειστικά στα φθηνά εργατικά χέρια· γι' αυτό εξάλλου θα αρχίσει να μαραζώνει μόλις οι εργατικοί μισθοί άρχισαν να αυξάνονται στο πλαίσιο της μεταπολίτευσης, αφού πριν προσπάθησε ανεπιτυχώς να καλύψει τις ζημιές της, μέσω της υποκατάστασης της ντόπιας από ξένη εργασία, ή μέσω της μεταφοράς των μονάδων παραγωγής στις όμορες βαλκανικές χώρες.

Κι όμως, επρόκειτο για «φαύλες» λύσεις, καθώς, δίχως τον απαιτούμενο τεχνολογικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό και μια πολιτική προσαρμογής στα ελληνικά συγκριτι-

κά πλεονεκτήματα, θα έπεφτε αναπόφευκτα θύμα του διεθνούς ανταγωνισμού. Η είσοδος στο ευρώ και την ΟΝΕ, που ως γνωστόν λειτούργησε προς όφελος των μεγάλων βιομηχανικών δυνάμεων και ιδίως της Γερμανίας, έδωσε το τελειωτικό χτύπημα στην ελληνική βιοτεχνική και βιομηχανική παραγωγή.

Η χώρα μας διαθέτει μια πλούσια βιομηχανική παράδοση, η οποία μάλιστα είναι αρκετά «αιρετική» στο ότι κατάφερε να «κόψει δρόμο» δίχως υψηλές επενδύσεις σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, αξιοποιώντας την ιστορική και πολιτισμική μας ιδιαιτερότητα που χάριζε στο ελληνικό εργατικό δυναμικό μια έφεση στην πολυειδίκευση, την πρακτική καινοτομία και την επινοητικότητα – την «ελληνική μαστορική παράδοση». Αυτήν ακριβώς την παράδοση, θα πρέπει να εκσυγχρονίσουμε.

Τα σύγχρονα πρότυπα στην παραγωγή ευνοούν την αναζωογόνηση αυτής της παράδοσης, καθώς προκρίνουν κατ' εξοχήν το μικρό και το μεσαίο μέγεθος στο πλαίσιο της νέας οριζόντιας και δικτυακής οργάνωσης, ευνοούν τις συνεταιριστικές πρακτικές και τις συνέργειες, και εστιάζουν στα ποιοτικά στοιχεία έναντι της μαζικής, φθηνής παραγωγής.

Πολιτικές Κατευθύνσεις:

- Πολιτική έμμεσης **υποκατάστασης των εισαγωγών** στις δημόσιες προμήθειες.
- Ανασυγκρότηση της **αμυντικής βιομηχανίας** της χώρας.
- Προσαρμογή της **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** στις ανάγκες υποστήριξης του νέου παραγωγικού μοντέλου.
- Ίδρυση ειδικών επενδυτικών χαρτοφυλακίου ειδικού σκοπού, με κεφάλαια μεικτής προέλευσης (δημόσια, ιδιωτικά και κοινωνικά) για την υποστήριξη των νέων παραγωγικών κλάδων.
- Έμμεσα κίνητρα για την ανάπτυξη συνεταιριστικών εγχειρημάτων και δικτύων συνεργειών.
- Έμφαση και υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας.

Τριτογενής Τομέας

Τουρισμός: Το μαζικό τουριστικό προϊόν που παράγει σήμερα η χώρα, ουσιαστικά *υπονομεύει* τα στρατηγικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η Ελλάδα στην παγκόσμια τουριστική αγορά: Την ιστορία και τον πολιτισμό μας, καθώς και το περιβάλλον.

Γι' αυτό και η τουριστική δραστηριότητα στην χώρα μας χρειάζεται *έλεγχο* και *κατευθύνσεις* προκειμένου να μεγιστοποιήσει την αποδοτικότητά της, αλλά και να λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής των παράλληλων οικονομικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων με τις οποίες διαπλέκεται. Γι' αυτό και θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες και προτεραιότητες:

Πρώτον, να δοθεί προτεραιότητα στον εφοδιασμό των τουριστικών μονάδων με ελληνικά ποιοτικά προϊόντα· μόνον έτσι μπορεί η τουριστική δραστηριότητα να λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά ως προς την πρωτογενή παραγωγή και την μεταποίηση στα τρόφιμα και τα ποτά.

Δεύτερον, να πριμοδοτηθούν οι τουριστικές δραστηριότητες περιβαλλοντικού, διατροφικού, ιστορικού, συνεδριακού, εκπαιδευτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Τρίτον, να θεσπιστούν ρυθμίσεις και όροι δόμησης, κατασκευών κ.ο.κ. που θα εξασφαλίζουν την συμβατότητα των τουριστικών υποδομών με το περιβάλλον και την αισθητική του ελληνικού τοπίου.

Παροχή υπηρεσιών

Στο εξωτερικό, οι Έλληνες εργαζόμενοι και επιστήμονες διαπρέπουν *ατομικά* σε κλάδους που έχουν να κάνουν με την παροχή εταιρικών υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας (πληροφορική, γενική και εξειδικευμένη έρευνα και εξέλιξη, ντιζάιν κ.ο.κ.). Η υπό-

θεση εργασίας την οποία *θα πρέπει κάποια στιγμή να αντιμετωπίσει* ο ελληνικός πολιτικός κόσμος είναι το εάν είναι σε θέση να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον ώστε αυτές οι δυνάμεις να μην εξαναγκάζονται σε φυγή, αλλά να αναπτύσσουν **εδώ**, συλλογικά, τις δεξιότητές τους. Ήδη, ακόμα και στην χώρα μας, πολλές επιχειρήσεις στους κλάδους αυτούς έχουν να επιδείξουν αξιοσημείωτη δραστηριότητα και προοπτική, στηριζόμενες αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις και παρά την έλλειψη συντονισμένων πολιτικών για την υποστήριξή τους. Οι δυνατότητες αυτές θα πρέπει να αναδειχθούν και να συστηματοποιηθούν.

Ζ. Κοινωνική Πολιτική

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης ο χαρακτήρας του κοινωνικού ζητήματος έχει μεταβληθεί ριζικά από την στιγμή που η διεθνοποίηση της παραγωγής και η κλιμάκωση του παγκόσμιου εμπορίου απελευθέρωσε τον ανταγωνισμό και του επέτρεψε να καταργήσει το δικαίωμα στην σταθερή, μόνιμη εργασία, να τσακίσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, διογκώνοντας τις τάξεις της απόλυτης ανέχειας και των αποκλεισμένων.

Την ίδια στιγμή η εντατικοποίηση του σύγχρονου τρόπου ζωής, σε συνδυασμό με την καθιέρωση ενός διατροφικού μοντέλου επικεντρωμένου στην θερμιδοβόρα, βιομηχανοποιημένη τροφή συναντάει τα ανθρωπολογικά του όρια, πολλαπλασιάζοντας τις κοινωνικά παραγόμενες μαζικές ψυχοσωματικές ασθένειες – με συνέπεια να εκτοξεύονται οι κοινωνικές δαπάνες για την πρόνοια και την περίθαλψή τους.

Για το σύγχρονο παγκόσμιο μοντέλο, και ιδίως το ευρωπαϊκό, η πραγματικότητα αυτή αντιμετωπίζεται περίπου ως «αναγκαίο κακό». Γι' αυτό και οι πολιτικές για την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό δεν προσβλέπουν στην άμβλυνσή τους, αλλά στην συντήρησή των ευάλωτων πληθυσμών στα όρια της επιβίωσης, μέσω πενιχρών επιδομάτων, προσχηματικής επανακατάρτισης και επαγγελματικής αποκατάστασης σε κάτεργα απασχολησιμότητας. Με την ίδια λογική, αντιμετωπίζεται και το ζήτημα της υγείας – το κόστος του τρόπου ζωής και του διατροφικού μοντέλου **κοινωνικοποιείται** μέσω του δημόσιου συστήματος υγείας ή **εξατομικεύεται**, μέσω της εξάπλωσης της ιδιωτικής υγείας.

Και βέβαια, τα δημόσια αγαθά *εξαερώνονται*, ιδίως στον δυτικό κόσμο, καθώς ο οικονομικός ανταγωνισμός με την αναδυόμενη Ανατολή τον οδηγεί στην υιοθέτηση πολιτικών ασύδοτης εμπορευματοποίησης και λεηλασίας τους. Αφού πρώτα, η ίδια η γραφειοκρατικοποίηση του κοινωνικού κράτους είχε υπονομεύσει αισθητά το επίπεδο της παροχής των δημόσιων υπηρεσιών σε ό,τι αφορά στα κοινωνικά αγαθά.

Κατά συνέπεια, η αποκατάσταση των κοινωνικών δικαιωμάτων που κατοχυρώθηκαν έπειτα από έναν μεγάλο κύκλο εργατικών και κοινωνικών αγώνων κατά τον 20ό αιώνα είναι *αδύνατη* στο πλαίσιο του υφιστάμενου μοντέλου.

Μόνο μια αντίληψη **αποπαγκοσμιοποίησης**, ανασυγκρότησης της οικονομίας σε παραγωγική βάση, επιστροφή των οικονομιών στην λογική της **αυτοδυναμίας** μπορεί να επιτρέψει την αποκατάσταση αυτών των συλλογικών δικαιωμάτων –και πάλι υπό διαφορετική μορφή απ' ό,τι στο παρελθόν.

Μια εναλλακτική αντίληψη για την κοινωνική πολιτική ξεκινάει από αυτή την αφετηρία. Και αναπτύσσεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Αντιμετωπίζει την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό ως ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που ανάγεται ταυτοχρόνως σε μορφωτικά και οικονομικά αίτια και σπεύδει να τα καταπολεμήσει.
- Επιστρατεύει μορφές **κοινωνικού**

μισθού συνοδευόμενες από θέσπιση μορφών κοινωφελούς εργασίας.

- Εισάγει την λογική της «τράπεζας των φτωχών» για την παροχή μικροπιστώσεων, τεχνογνωσίας και συμβουλευτικής για την αναγέννηση της μικρής επιχειρηματικότητας.
- Αποσκοπεί στην ριζική μεταβολή του τρόπου ζωής και των διατροφικών συνηθειών, για την επί της ουσίας αντιμετώπιση των κοινωνικών αιτιών που γενικεύουν τις σύγχρονες ασθένειες.
- Από-αναπτύσσει την εμπορευματοποίηση της ίασης μέσα από τον εκσυγχρονισμό-εξορθολογισμό παραδοσιακών ιατρικών γνώσεων και πρακτικών.
- Στοχεύει στην αποκέντρωση της δημόσιας υγείας ανασυστήνοντας την πρωτοβάθμια φροντίδα και περίθαλψη σε τοπικο-αυτοδιοικητική βάση.

Η. Δημογραφικό – Μεταναστευτικό – Φυγή των Νέων

Δημογραφικό

Παρ' ότι υποτιμάται **συστηματικά** απ' όλα τα πολιτικά κόμματα και τις ελίτ της χώρας, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, **το μεγαλύτερο** πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος ελληνισμός είναι το **δημογραφικό**.

Η Ελλάδα τείνει να μεταβληθεί σε κοινωνία γερόντων –με μέσο όρο ηλικίας του συνολικού πληθυσμού γύρω στα 43 χρόνια, όταν το αντίστοιχο μέγεθος στην Τουρκία είναι γύρω στα 30 και στην Αίγυπτο 22– γεγονός που δεν επιτρέπει την ανανέωση του πληθυσμού, ενώ η οικονομική κρίση και η φυγή των νέων τείνει να επιδεινώσει δραματικά την ήδη απελπιστική κατάσταση. Οι θάνατοι ξεπέρασαν τις γεννήσεις –παρά τις αυξημένες γεννήσεις των μεταναστών– και έτσι η ελληνική κοινωνία οδηγείται σε μία καθοδική σπείρα, δημογραφική και, κατά συνέπεια, οικονομική, πολιτισμική και πολιτική. Ένας πληθυσμός που γερνάει δεν μπορεί να διατηρήσει το επίπεδο ούτε των κοινωνικών ασφαλίσεων ούτε της αναγκαίας καινοτομίας και της ανανέωσης των παραγωγικών ηλικιών. Πρόκειται για ένα πρωτοφανές φαινόμενο για τον σύγχρονο ελληνισμό, που στο παρελθόν είχε μία υψηλή γεννητικότητα, η οποία επέτρεπε και τον εσωτερικό δυναμισμό αλλά ακόμα και τη μετανάστευση χωρίς καταστρεπτικές συνέπειες.

Δεν χρειάζεται να υπογραμμίσουμε τις αρνητικές συνέπειες της δημογραφικής γήρανσης για το **εκπαιδευτικό σύστημα** ή την **άμυνα** της χώρας. Η γήρανση του πληθυσμού παίζει τεράστιο ρόλο και στην αδυναμία πολιτικής και κοινωνικής ανανέωσης της χώρας. Οι γερασμένοι πληθυσμοί «δεν κάνουν επαναστάσεις και ανατροπές». Πρόκειται για μία παράμετρο που πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπ' όψη μας όταν επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε και την αδυναμία των Ελλήνων να ανατρέψουν το καθεστώς του μνημονίου –αρκεί να αντιπαραβάλουμε με το τι συνέβη την ίδια εποχή στην Αίγυπτο.

Ο ελληνισμός, περιορισμένος πια στο τελευταίο κομμάτι των ιστορικών εδαφών του, κινδυνεύει με οριστική έκλειψη. Ας θυμίσουμε μερικά πληθυσμιακά δεδομένα: Το 4ο αιώνα π.Χ., οι Έλληνες ήταν περίπου πέντε εκατομμύρια, σε έναν παγκόσμιο πληθυσμό που δεν ξεπερνούσε τα διακόσια εκατομμύρια. Δηλαδή, αντιπροσώπευαν το 2,5% του παγκόσμιου πληθυσμού. Μετά από αναρίθμητες ιστορικές περιπέτειες και συρρικνώσεις, έφτασαν, στα τέλη του 18ου αιώνα, να αντιπροσωπεύουν και πάλι πέντε έως επτά εκατομμύρια πληθυσμό, σε ένα παγκόσμιο σύνολο εφτακοσίων εκατομμυρίων, δηλαδή, μεταξύ του 0,7 και 1,0 % του παγκόσμιου πληθυσμού. Σήμερα, οι Έλληνες της Ελλάδας και της Κύπρου είναι έντεκα εκατομμύρια άνθρωποι και, αν δεχτούμε πως υπάρχουν άλλα πέντε εκατομμύρια στη διασπορά

με μια στοιχειώδη ελληνική συνείδηση, φτάνουμε τα δεκαέξι εκατομμύρια. Ας δεχτούμε ακόμα και τα είκοσι που αναφέρουν οι πιο αισιόδοξοι. Με τα 7,3 δις του παγκόσμιου πληθυσμού, η αναλογία φτάνει στο 0,14% για Ελλαδίτες και Κυπρίους και το 0,25% για την πιο αισιόδοξη εκδοχή. Αυτοί οι αριθμοί, αν συνδυαστούν με τη διαρκή μείωση των γεννήσεων και το νέο κύμα της μετανάστευσης, μας δίνουν ανάγλυφα την απελπιστική κατάστασή μας. Είτε θα αναστρέψουμε αυτή τη δημογραφική πορεία είτε, μέχρι τα τέλη του παρόντος αιώνος, θα τείνουμε προς την απόλυτη ιστορική εξαφάνιση.

Ειδικές Πολιτικές Κατευθύνσεις:

- Επαναπροσδιορισμός του καθεστώτος των πολύτεκνων οικογενειών. Συμπερίληψη των τρίτεκνων οικογενειών στην κατηγορία αυτή.
- Ειδικές φοροαπαλλαγές, από το δεύτερο παιδί και πάνω, για την ενθάρρυνση των γεννήσεων.
- Ειδική κοινωνική πρόνοια για τις πολύτεκνες οικογένειες. Θέσπιση «οικιακού μισθού», ικανού για την ετήσια επιδότηση της εκπαίδευσης, και της περίθαλψης των παιδιών πολύτεκνων οικογενειών.
- Μέτρα υποστήριξης των εργαζόμενων πολύτεκνων μητέρων. Ειδική μέριμνα για την δημιουργική απασχόληση και την σχολική προετοιμασία των παιδιών τους.
- Στήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών και των ανύπαντρων μητέρων
- Πιλοτικά μέτρα: Καθιέρωση και επιδότηση της «εναλλάξ απασχόλησης» με εναλλαγή ανά έτος, στα πολύτεκνα ζευγάρια.

Μετανάστευση

Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η ανάδυση της παγκοσμιοποίησης και της νέας τάξης πραγμάτων, με τις γεωπολιτικές και οικονομικές τους μεθοδεύσεις θα αποσταθεροποιήσουν σταδιακά ένα μεγάλο μέρος των κοινωνιών του πλανήτη, ιδίως της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής Ασίας, πυροδοτώντας ένα γιγάντιο κύμα πληθυσμιακών μετακινήσεων, δίχως προηγούμενο στην παγκόσμια ιστορία.

Οι ελίτ της Δύσης, έσπευσαν να το εκμεταλλευτούν, επιβάλλοντας μια πολιτική «ανοιχτών θυρών», καθώς έτσι αποκτούσαν πρόσβαση σε ένα φθηνό εργατικό δυναμικό, και ταυτόχρονα απάλυναν τις συνέπειες από την δημογραφική κάμψη των κοινωνιών τους, στο ασφαλιστικό σύστημα κ.ο.κ. Τα βραχυπρόθεσμα οφέλη αφορούσαν *μία μόνο* μερίδα της κοινωνίας, καθώς οι λαϊκές τάξεις επλήγησαν από τον οικονομικό ανταγωνισμό της πλεονάζουσας ανειδίκευτης εργασίας, και είχαν δυσβάσταχτο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο κόστος· διότι οι ανισότητες εντός των κοινωνιών διευρύνθηκαν, η πολιτιστική τους συνοχή *απορυθμίστηκε*, ενώ αποδείχθηκε ότι ένα ολοένα και μεγαλύτερο κομμάτι των νεοεισερχόμενων θα παραμένουν εσαεί αποκλεισμένοι και ευάλωτοι στην προπαγάνδα του ριζοσπαστικού ισλάμ. Το αποτέλεσμα αυτήν της εξέλιξης ήταν εν τέλει **να εισαγάγουν την πολιτιστική αντιπαράθεση που οι ίδιοι προκάλεσαν στην Μέση Ανατολή στο εσωτερικό των κοινωνιών τους.**

Το αδιέξοδο, όμως, έχει και έντονη πολιτική διάσταση – καθώς τείνει να αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης από ποικίλα συμφέροντα, γεωπολιτικά και οικονομικά: Η *Willkommenskultur* (πολιτική του «καλωσορίσατε») που προωθούν η **Μέρκελ**, ο **Σόρος** και οι **Γερμανοί βιομήχανοι**, η **δουλεμπορική πολιτική** του **τουρκικού κράτους**, η πολιτική μεγιστοποίησης της επιρροής των φονταμενταλιστικών δικτύων στην Ευρώπη από τον **ISIS** και την **Αλ Κάιντα**, αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Όλα αυτά επηρεάζουν **κατ' εξοχήν**, **πρώτα και κύρια** το μεταναστευτικό ζήτημα

στην χώρα μας. Στην Ελλάδα, το μεταναστευτικό αδιέξοδο τίθεται με πολύ πιο επιτακτικό τρόπο. Διότι η χώρα μας **φθίνει** δημογραφικά, βρίσκεται κοντά με τη ζώνη της κύριας παγκόσμιας αντιπαράθεσης, και ταυτόχρονα απειλείται με ανοιχτή υποταγή στη **νέο-οθωμανική Τουρκία**. Η τελευταία, **κατευθύνει συστηματικά** μουσουλμανικούς πληθυσμούς προς την Ελλάδα και τα Βαλκάνια, για να τους μεταβάλει σε δεύτερο χρόνο σε όργανο της πολιτικής της.

Κατά συνέπεια, το μεταναστευτικό αδιέξοδο στην χώρα μας δεν εγείρει μόνον *ανθρωπιστικά ζητήματα* αλλά **πρωτίστως** ζητήματα *εθνικής, πολιτιστικής και κοινωνικής συνοχής, ασφάλειας, και κρατικής κυριαρχίας*: Η ελληνική κοινωνία βαίνει προς «λιβανοποίηση»· η κατάσταση που διαμορφώθηκε τα τελευταία δύο χρόνια, όπου υπό το πρόσχημα του «ανθρωπισμού» και με όχημα τις ΜΚΟ επιχειρείται μια μεγάλης κλίμακας εξωτερική επέμβαση στην χώρα μας, από τις ΗΠΑ, την Ε.Ε. και τον Σόρος μέχρι την Τουρκία και το… Κατάρ, αρκεί για να πείσει για του λόγου το αληθές.

Επομένως, η ελληνική πολιτεία θα πρέπει να αναθεωρήσει ριζικά την μεταναστευτική πολιτική στην βάση αυτής της πραγματικότητας. Και να υιοθετήσει μια στρατηγική που πρωτίστως θα θωρακίσει την ελληνική κοινωνία από τις τρομακτικές αντιφάσεις του μεταναστευτικού αδιεξόδου και τις δυνάμεις που σπεύδουν να τις εκμεταλλευτούν προς όφελος των γεωπολιτικών και οικονομικών τους επιδιώξεων.

Μια πολιτική που θα ***διακρίνει*** την προσωρινή φιλοξενία των εγκλωβισμένων από την ***αναγκαστική εγκατάστασή τους***, την οποία προσπαθούν να επιβάλουν στην χώρα μας οι ξένες δυνάμεις και το διεθνές μεγάλο κεφάλαιο υπό το πρόσχημα του «ανθρωπισμού».

Μια πολιτική που θα θέτει κριτήρια ***πολιτισμικής συμβατότητας*** για την αποδοχή της μόνιμης εγκατάστασης πληθυσμών, προκειμένου να μην καταστεί σε μερικά χρόνια η ελληνική κοινωνία πεδίο πολιτιστικών συγκρούσεων, ξένων επεμβάσεων, γενικευμένης αμφισβήτησης των θεμελιωδών αξιών πάνω στις οποίες στηρίζεται ο κοινός μας βίος: Δημοκρατία, ισότητα των φύλων, κράτος δικαίου, εκκοσμίκευση της κοινωνικής και πολιτικής ζωής του τόπου, εθνική συνοχή.

Μια πολιτική, τέλος, που θα είναι σε θέση να επιλέξει *πώς* θα ενσωματώσει τους μετανάστες που μπορούν να ενσωματωθούν, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα συμπίεσης του εργατικού κόστους, μαύρης εργασίας, γκετοποίησης κ.ο.κ.

- Αποτρεπτική δράση στις ακριτικές περιοχές που θα έχει ως στόχο την δραστηριότητα των δουλεμπορικών δικτύων, που εισάγουν ανεξέλεγκτα οικονομικούς μετανάστες και πρόσφυγες στην Ελλάδα.
- Καταγγελία της Τουρκίας στα διεθνή φόρουμ ως κράτους-δουλεμπόρου, που μοχλεύει τις πληθυσμιακές μετακινήσεις από την Ανατολή και τον Νότο σ’ έναν ασύμμετρο πόλεμο δημιουργίας δημογραφικών και κατ’ επέκταση γεωπολιτικών τετελεσμένων στην χώρα μας, αλλά και σε ολόκληρη την βαλκανική.
- Θέσπιση ειδικού καθεστώτος «προσωρινώς φιλοξενούμενου» για τις περιπτώσεις που εισέρχονται παράνομα στην χώρα μας, εγκλωβίζονται εδώ, και χρήζουν άμεσης ανθρωπιστικής συνδρομής. Δημιουργία **ελεγχόμενων** κέντρων προσωρινής φιλοξενίας, τα οποία θα υπακούουν σε όλα τα κριτήρια μιας ασφαλούς, υγιούς, ανθρώπινης προσωρινής διαβίωσης.
- Θέσπιση ειδικών κριτηρίων ενσωμάτωσης για την έκδοση άδειας παραμονής στην Ελλάδα, όσων επιθυμούν να παραμείνουν εδώ και να ταυτίσουν την μοίρα τους με την μοίρα της χώρας. Προϋποθέσεις: Πολιτι-

σμική εγγύτητα και συμβατότητα με τον ελληνικό λαό και τον πολιτισμό του· επιθυμία ενσωμάτωσης σε αυτήν, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και συμμετοχής στην εθνική παιδεία· δυνατότητα οικονομικής απασχόλησης με αξιοπρεπείς όρους.

- Ειδική μέριμνα για τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς της προσφυγικής κρίσης: Των ασυνόδευτων παιδιών, καθώς και των πιο ευάλωτων προσφυγικών ομάδων (Κούρδων, Γεζίντι, αλλά και των υπό γενοκτονία χριστιανικών πληθυσμών της Μέσης Ανατολής).
- Επαναπατρισμός των οικονομικών μεταναστών που προέρχονται από ασφαλείς χώρες και εισήλθαν παράνομα στην χώρα μας.
- Ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών και εύρεση συμμάχων για την προώθηση μιας λύσης στο προσφυγικό δράμα που θα διασφαλίζει την επιστροφή των προσφύγων σε ασφαλή εδάφη της Συρίας – αποτρέποντας έτσι να μεταβληθεί σε τετελεσμένη η γενοκτονία που επιχειρεί ο ISIS και οι άλλες δυνάμεις του σουνιτικού φονταμενταλισμού σε αυτήν την χώρα, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.
- Υιοθέτηση αυστηρών μέτρων για την αποτροπή της μαύρης εργασίας, της δουλεμπορίας και της σωματεμπορίας.

Φυγή των Νέων και νέα διασπορά

Η φυγή των νέων αποτελεί τάση που γιγαντώνεται διαρκώς και συστηματικά από τα τέλη της δεκαετίας του 2000 κι έπειτα. Εκατοντάδες χιλιάδες (427.000 σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Τράπεζας της Ελλάδος) νέοι και νέες, ως επί το πλείστον εξειδικευμένοι εργαζόμενοι και πτυχιούχοι, εγκαταλείπουν την χώρα μας προς εύρεση εργασίας στην Κεντρική και Δυτική Ευρώπη, αλλά και μακρύτερα.

Το φαινόμενο έχει φτάσει στις μέρες μας σε παροξυστικά επίπεδα, ομοιάζοντας με μια μεγάλη έξοδο των νεώτερων γενεών (το 10%+ του επιστημονικού δυναμικού της χώρας μας βρίσκεται αυτήν την στιγμή εκτός συνόρων, την ίδια στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό άλλων ευρωπαϊκών χωρών, που βίωσαν την κρίση, όπως η Ιταλία, δεν υπερβαίνει το 2%!).

Η «απομύζηση» του ελληνικού εργατικού δυναμικού, ως επί το πλείστον εξειδικευμένου, είναι η κυριότερη αιμορραγία της Ελλάδας στα χρόνια των μνημονίων. Συνιστά την χειρότερη λεηλασία στην οποία υποβάλλεται, εκείνη των ανθρώπων, που θα μπορούσαν να ανατρέψουν τις συνθήκες της κρίσης και να εγκαινιάσουν μια νέα οικονομική και κοινωνική πορεία για την χώρα.

Το κόστος είναι, πραγματικά, ανυπολόγιστο. Άμεσα οικονομικά, ως απώλεια φόρων και εισφορών προσεγγίζει τα 2 δισ./έτος. Ανέρχεται όμως σε πολλά περισσότερα, αν σκεφτούμε ότι η φυγή των νέων επιστημόνων και εξειδικευμένων εργαζόμενων αποτελεί απώλεια επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, τις οποίες πλήρωσε ακριβά η ελληνική πολιτεία – δηλαδή ο Έλληνας φορολογούμενος.

Κι ακόμα, ίσως σοβαρότερο να είναι το ζήτημα της κοινωνικής και δημογραφικής απώλειας μεγάλης μερίδας των νέων γενεών, την ίδια στιγμή που η χώρα γερνάει και συρρικνώνεται ταχύτατα – μια απώλεια που δεν μπορεί να εκφραστεί με οικονομικούς όρους.

Τα αίτια του φαινομένου έχουν αναδειχθεί επαρκώς. Η λιτότητα και η διόγκωση της ανεργίας στις εποχές των μνημονίων αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου διότι η εκτεταμένη αποβιομηχάνιση, και η επικέντρωση της ελληνικής οικονομίας σε παρασιτικούς κλάδους που απαιτούν μικρή συμβολή του τεχνικού/επιστημονικού προσωπικού είχε προλάβει να διογκώσει την ανεργία και την ετεροαπασχόληση των πτυχιούχων πολύ πριν το ξέσπασμα

της κρίσης. Σε αυτήν την κατάσταση συνέβαλε και ο ίδιος ο σχεδιασμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος παρακολουθούσε απλά τις εξελίξεις.

Βεβαίως, οι λόγοι της φυγής των νέων δεν είναι μόνο ***οικονομικοί*** αλλά ίσως κατ' εξοχήν ***πολιτισμικοί***. Οι σύγχρονες κατευθύνσεις του εκπαιδευτικού συστήματος, υπαγορευμένες από τις Βρυξέλλες, προσανατολισμένες στην δημιουργία κοσμοπολίτικων/ευρωπαϊκών εμπειριών συνέβαλαν στην καθιέρωση του προτύπου/ιδανικού ενός *αέναα μετακινούμενου σπουδαστή/εργαζόμενου/ επιστήμονα* απαγκιστρωμένου από την εθνική, πολιτική του κοινότητα. Σε αυτήν την κατεύθυνση πλειοδότησε και ο εγχώριος εθνομηδενισμός, με συνέπεια η φυγή των νέων να θεωρείται στην χώρα μας μια από τις πιο δημοφιλείς, ατομικές στρατηγικές επιβίωσης.

Παρ όλα αυτά, η φυγή δεν είναι **τελεσίδικη**. Σύμφωνα με τις πρόσφατες έρευνες, ένα μεγάλο κομμάτι των νέων Ελλήνων της διασποράς **επιθυμεί να επιστρέψει**, καθώς συναντάει πολλαπλές αδυναμίες προσαρμογής στον τρόπο ζωής, στις κοινωνικές και πολιτιστικές πραγματικότητες των δυτικών κοινωνιών. Γι' αυτόν τον λόγο οι **πολιτικές επαναπατρισμού,** πρέπει να ξεκινούν από την διασπορά και την ενίσχυση των μορφών επικοινωνίας με την πατρίδα, και να καταλήγουν στην υιοθέτηση πολιτικών για την δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την **επιστροφή των εκπατρισμένων στην Ελλάδα**.

Πολιτικές Κατευθύνσεις:

- Ίδρυση **Υπουργείου Διασποράς** με αντικείμενο αρμοδιότητας την αναδιοργάνωση των συλλογικών της θεσμών, την ανάπτυξη περαιτέρω διαύλων επικοινωνίας με τους Έλληνες του εξωτερικού. Δημιουργία ειδικού μητρώου των προσφάτων εκπατρισμένων, και μιας τράπεζας πληροφοριών για την διευκόλυνση του επαναπατρισμού τους.
- Στήριξη των εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεσμών της διασποράς.
- Δικαίωμα ψήφου στη διασπορά και στους εκπατρισμένους Έλληνες.
- Υιοθέτηση ενός πανεθνικού σχεδίου για τον επαναπατρισμό όσων έφυγαν στο εξωτερικό την τελευταία δεκαετία. Σύνδεση των πολιτικών επαναπατρισμού με τις πολιτικές για την αποκέντρωση, και ειδικότερα, με τις πολιτικές ανασυγκρότησης της παραγωγής στην ελληνική περιφέρεια.
- Ειδικά κίνητρα για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών επιχειρηματικότητας των εκπατρισμένων, ενθάρρυνση της δημιουργίας συνεταιριστικών και συλλογικών σχημάτων που θα δίνουν έμφαση στους κλάδους που παράγουν υψηλή προστιθέμενη αξία αλλά και που συμβάλλουν στην οικονομική αυτοδυναμία της χώρας.

θ. Παιδεία και Πολιτισμός

Επιστέγασμα και προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της πραγματικής επανάστασης που έχει ανάγκη ο ελληνισμός για να επιβιώσει, και οι Έλληνες για να ζήσουν ελεύθεροι, είναι μια **επανάσταση στον πολιτισμό**. Ο πολιτισμός, όπως και η παιδεία, δεν συνιστά για μας «υποκατηγορία», αλλά μια καθολικότητα που εμπεριέχει όλα τα άλλα. Ο πολιτισμός είναι το κατ' εξοχήν ανθρώπινο άθλημα και η ιστορία του πολιτισμού αποτελεί την πραγματική ανθρώπινη ιστορία. Εξάλλου, στον αρχαίο κόσμο, η οικονομία, η πολιτική, η θρησκεία, η φιλοσοφία, ακόμα και ο πόλεμος, αποτελούσαν ενιαία στοιχεία του ελληνικού ήθους και του πολιτισμού, όπως και στο Βυζάντιο και στην Τουρκοκρατία. Οι κοινότητες, το ορθόδοξο ήθος των Ελλήνων πραγματευτών, η κλεφτουριά και οι νεομάρτυρες συγκροτούσαν ένα ενιαίο πολιτισμικό υπόδειγμα.

Μόνον ο σύγχρονος καπιταλισμός απέσπασε την οικονομία από το πολιτισμικό σύνολο και την ανέδειξε σε κυρίαρχη διάσταση

των ανθρώπινων κοινωνιών, υποβαθμίζοντας τον πολιτισμό σε **υποκατηγορία,** στις τελευταίες σελίδες των εφημερίδων, ή σε ενασχόληση «καλλιεργημένων». Για μας, αποτελεί, αντίθετα, την ακροτελεύτια και επομένως την ενοποιητική αρχή του συνόλου των θέσεών μας. Στόχος μας είναι μια κοινωνία που επανεντάσσει όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες στην έννοια του πολιτισμού και επιχειρεί να επανενώσει, όσο αυτό είναι δυνατό, την τέχνη, τον πολιτισμό και την καθημερινότητα των ανθρώπων, να κάνει τη ζωή τους «ένα έργο τέχνης».

Η πνευματική μας παράδοση, που για χρόνια ολόκληρα καταπατήθηκε και υποβαθμίστηκε από τον εθνομηδενισμό, τη γλωσσική και πολιτιστική αλλοτρίωση, τον μιμητισμό, τον χυδαίο και ανούσιο καταναλωτισμό, θα πρέπει να ξαναβρεί την επαφή της με το αληθινό και το ωραίο του πολιτισμού μας αλλά και όλων αυτών που έχουν να μας προσφέρουν οι ξένοι πολιτισμοί. Εξάλλου, σε όλη μας την ιστορική διαδρομή, δεν υπήρξαμε ποτέ κλεισμένοι στον εαυτό μας· διαμορφώσαμε έναν πολιτισμό των συνόρων που έπαιρνε από άλλους λαούς και πολιτισμούς και έδινε στο πολλαπλάσιο, έχοντας μετασχηματίσει δημιουργικά τα ξένα στοιχεία. Μόνο στις εποχές της **παρακμής**, όπου κυριαρχούσαν οι **γραικύλοι**, το στοιχείο της δημιουργικής αφομοίωσης υποχωρούσε μπροστά σε κείνο του μιμητισμού, που τον έλεγαν πάντα «εκσυγχρονισμό».

Όπως έλεγε ο ποιητής, «γυρίσαμε διψασμένοι από τη Δύση», δηλαδή, γνωρίσαμε και τη Δύση και την Ανατολή και τα βρήκαμε λειψά. Ονειρευόμαστε και θέλουμε έναν ελληνικό πολιτισμό, ικανό να γονιμοποιήσει το ξένο, το αλλότριο, με τη ζύμη του εγχώριου, ώστε να προσφέρει δημιουργικά στον ανθρώπινο πολιτισμό.

Υπό αυτήν την έννοια θεωρούμε την πολιτισμική και την παιδευτική παράδοση της χώρας, το υπ' αριθμόν ένα συγκριτικό της πλεονέκτημα: Ο **ιστορικός ελληνικός ουμανισμός**, στην αρχαία-κλασική του εκδοχή, στη μεσαιωνική βυζαντινή, αλλά και στη νεώτερη λαϊκή και λόγια παράδοση, αντιπροσωπεύει ένα *ασύγκριτο πολιτισμικό κεφάλαιο*, το οποίο κρύβει μέσα του αρετές για την υψηλότερη καλλιέργεια της ανθρώπινης προσωπικότητας – του ανθρώπου ως κοινωνικού και πολιτικού όντος και ως αυτοδύναμης προσωπικότητας.

Ο εκσυγχρονισμός της πολιτιστικής μας παράδοσης, μπορεί να αποτελέσει την βάση για μια σύγχρονη πρόταση που είναι σε θέση να δώσει δημιουργικό διέξοδο στην τρομακτική και ισοπεδωτική αντιπαράθεση που βιώνει σήμερα ο πλανήτης: Εκείνην μεταξύ του δυτικού μηδενισμού της αγοράς και του θρησκευτικού ισλαμικού ολοκληρωτισμού. Διασώζει τον Λόγο και τον Άνθρωπο από την δυτική εργαλειακότητα, και ταυτόχρονα επιτρέπει στην πνευματικότητα δίχως την ισοπέδωση της προσωπικής ελευθερίας.

Αυτή η πρόταση μπορεί να αποτελέσει το μήνυμα μιας *πολιτιστικής διπλωματίας* της χώρας, που θα ενισχύσει το διεθνές της εκτόπισμα. Και ταυτόχρονα θα της επιτρέψει να ενεργοποιήσει τις ιστορικές της επιρροές στους όμορους πολιτιστικούς χώρους – τα **Βαλκάνια**, την **Ανατολική Ευρώπη**, τη **Μέση Ανατολή**, τη **Μεσόγειο**.

Διαφορετικές πτυχές της πολιτισμικής μας παράδοσης, καθώς και η θέση της χώρας μεταξύ Δύσης και Ανατολής, επιτρέπουν την ανάληψη μιας διεθνούς πρωτοβουλίας ώστε να καταστούμε η «φωνή των συνόρων». Μια πολιτική πολιτισμού, αξιοποιώντας μεγάλες διοργανώσεις όπως φεστιβάλ, διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια, μπορεί να μεταβάλει την Ελλάδα σε **δίαυλο**, και **βήμα** της πολιτιστικής παραγωγής των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης προς την Δύση και την Οικουμένη.

Παιδεία

Το περιεχόμενο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος θα πρέπει να αναθεμελιωθεί πάνω σ' έναν δημιουργικό διάλογο της ελληνικής ταυτότητας με την οικουμένη, που στόχο θα έχει την αναβάθμιση της ιστορικής συνείδησης και της μνήμης, της γενικής παιδείας, και των γλωσσικών δεξιοτήτων ως επένδυση πάνω στις επόμενες γενιές και τη μελλοντική ελληνική κοινωνία. Είναι ο μόνος δρόμος που θα επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας ελληνικής εκπαίδευσης, επιτρέποντάς της να βγει από το τέλμα του συντεχνιασμού, της σχολικής αποτυχίας και της προώθησης των σύγχρονων μορφών αμάθειας, αποκαθιστώντας έτσι την κοινωνική της ωφέλεια.

Το δημόσιο σχολείο δεν έχει άλλη επιλογή· ή θα αναδιαμορφωθεί ώστε να αποτελέσει και πάλι η Παιδεία εφαλτήριο εθνικής και κοινωνικής αναγέννησης –όπως συνέβη στις μεγάλες αντιστασιακές στιγμές του ελληνισμού–, ή θα καταντήσει μια μηδαμινών ευκαιριών «αποθήκη των φτωχών», που απλώς θα αναπαράγει την υλική και πνευματική παρακμή της χώρας.

Όσο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να αποσυνδεθεί από τις προτεραιότητες που επέβαλε ο κυρίαρχος παρασιτισμός τα τελευταία χρόνια: Την αποσύνδεση των πανεπιστημίων από την εγχώρια παραγωγή και δημιουργία, την απαξίωση της τεχνικής παιδείας. Το ελληνικό πανεπιστήμιο, όπως αποδεικνύει π.χ. η λειτουργία του Πανεπιστημίου Κρήτης, κυοφορεί πολλαπλές δυνατότητες για την καλλιέργεια της έρευνας – τόσο της γενικής θεωρητικής, όσο και της εξειδικευμένης. Και μπορεί, επιπρόσθετα, να εξελιχθεί σε αποφασιστικό μοχλό της ανασυγκρότησης της παραγωγής στην οικονομία, ιδίως αν συνδυάσει θεωρία και πράξη μετέχοντας σε πραγματικό χρόνο στην προσπάθεια για την αποκατάστασή της.

Παρά τις εναγώνιες προσπάθειες του κυρίαρχου εθνομηδενισμού, η Παιδεία στην Ελλάδα αποτελεί από τα ελάχιστα, ακόμη, πεδία στα οποία η χώρα είναι σχεδόν αυτοδύναμη και δεν υπόκειται υπό την επιστασία των Βρυξελλών. Γι' αυτό και η πανεθνική προσπάθεια για την αποτίναξη του ιδιότυπου ζυγού στον οποίο έχει περιέλθει η χώρα **πρέπει να ξεκινήσει από αυτήν**.

Επιπλέον, μια συστηματική εκπαιδευτική πολιτική *αναβάθμισης* και *ανάδειξης* του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος δεν θα έχει θετικότατα αποτελέσματα μόνον στο εσωτερικό της χώρας, αλλά και στο διεθνές της εκτόπισμα: Υπάρχουν προοπτικές καθιέρωσης της χώρας μας στον παγκόσμιο ακαδημαϊκό χάρτη, εφόσον αξιοποιήσει την εκπαιδευτική της κληρονομιά. Προς αυτήν την κατεύθυνση λειτουργούν προτάσεις όπως: Η δημιουργία μιας **Διεθνούς Φιλοσοφικής Περιπατητικής Σχολής** στην πατρίδα του Αριστοτέλη στα **Στάγειρα**, ενός **Παγκόσμιου Ιατρικού συνεδριακού** κέντρου στην πατρίδα του Ιπποκράτη την **Κω.** Μιας **Διεθνούς Ακαδημίας Ορθόδοξης Θεολογίας** στη **Θεσσαλονίκη**, συνδεδεμένης με το Άγιο Όρος, που να διαδραματίζει για τις ορθόδοξες σπουδές έναν ρόλο ανάλογο με αυτόν που είχε άλλοτε το Ινστιτούτο του Αγίου Σέργιου στο Παρίσι· ενός Διεθνούς Κέντρου για την Μελέτη των Γενοκτονιών στην ίδια πόλη, καθώς το μαρτυρικό της παρελθόν αγγίζει όλες τις μεγάλες γενοκτονίες που συντελέστηκαν κατά τον 20ο αιώνα· η δημιουργία ενός **κέντρου για την συνεταιριστική ιδέα** στα **Αμπελάκια,** για τη **ναυτοσύνη** στην **Ύδρα** ή τον **Πειραιά**, για την μηχανουργία και τη ναυπηγική στην Ερμούπολη, για την οικολογική αρχιτεκτονική στα Ζαγοροχώρια κ.ο.κ.

Η αναστροφή της καθοδικής πορείας που έχει πάρει η χώρα μας τις τελευταίες δεκα-

ετίες στην Παιδεία και τον Πολιτισμό, ούτε μπορεί, ούτε πρέπει να είναι *μόνον* επίδικο των κρατικών πολιτικών. Εξ άλλου, προς το παρόν αυτές παραμένουν δέσμιες, και σε αυτές τις περιπτώσεις, του πελατειακού κανόνα και της αναξιοκρατίας που βασιλεύει στην χώρα. Γι' αυτό απαιτείται ευρύτερη κοινωνική κινητοποίηση – ένα κίνημα Παιδείας και Πολιτισμού.

Ι. Οικολογία

Η εποχή της παγκοσμιοποίησης θα μείνει στην ανθρώπινη ιστορία ως εποχή παροξυστικής κλιμάκωσης του παγκόσμιου οικολογικού προβλήματος. Η απελευθέρωση της οικονομικής δραστηριότητας από κάθε μορφή κοινωνικού και πολιτικού ελέγχου στην Δύση, η παγκοσμιοποίηση και υπερ-βιομηχανοποίηση της γεωργίας, η μεταφορά της παραγωγής από τη Δύση προς την Ανατολή και η συνακόλουθη κλιμάκωση του παγκόσμιου ανταγωνισμού για τους ενεργειακούς πόρους συνστούν ένα εκρηκτικό μείγμα που εξαπλώνει γεωμετρικά πλέον την περιβαλλοντική καταστροφή: Τοξίνωση, διάβρωση και ξηρασία των εδαφών – με συνέπεια να περιορίζεται ραγδαία το ποσοστό της παγκόσμιας καλλιεργήσιμης έκτασης· επιμόλυνση του νερού· εντατικές αποψιλώσεις των δασών· κλιμάκωση της κλιματικής αλλαγής, άνοδος της παγκόσμιας θερμοκρασίας και λιώσιμο των πάγων στους πόλους.

Αυτά τα φαινόμενα βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη της παγκόσμιας επικαιρότητας. Ένα μεγάλο κομμάτι της κοινής γνώμης, στην Ελλάδα και στον κόσμο τα αγνοεί μπροστά στο τρομακτικό φάσμα της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, παραγνωρίζοντας ότι οι επιπτώσεις της οικολογικής κρίσης δεν είναι μόνον… οικολογικές αλλά *ταυτόχρονα οικονομικές και κοινωνικές*: Η άνοδος στην τιμή των τροφίμων, η περιβαλλοντική μετανάστευση (σύμφωνα με την έκθεση Στερν, 200 εκατομμύρια άνθρωποι θα μετακινηθούν μέχρι το 2050 λόγω της οικολογικής κρίσης), η εμφάνιση νέων επιδημιών, η γενική υποβάθμιση του επιπέδου υγείας στον παγκόσμιο πληθυσμό, καθώς και δραματική αύξηση του κόστους απορρύπανσης, είναι κάποιες μόνον από τις επιπτώσεις που προκαλεί αυτό το αδηφάγο μοντέλο ανάπτυξης.

Γι' αυτό και είναι επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε το αίτημα της **αποανάπτυξης**, τουλάχιστον συγκεκριμένων τομέων, δηλαδή της αμφισβήτησης του οικολογικά ανορθολογικού μοντέλου που επιτάσσει την αδιάκοπη μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας με κάθε τίμημα.

Πως εκφράζεται όμως αυτή η ανάγκη, σε μια χώρα που ταυτόχρονα είναι **αποβιομηχανοποιημένη**;

Η Ελλάδα διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες ποικιλίες οικοσυστημάτων, χλωρίδας και πανίδας στην Ευρώπη. Η φύση της βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Δύσης και Ανατολής, Βορρά και Νότου, γεγονός που της προσδίδει μεγάλο βαθμό εναλλαγής στο κλίμα και την γεωμορφολογία. Διατηρεί επίσης μια παράδοση συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης με μεγάλο ιστορικό βάθος –γεγονός που μέχρι σήμερα της επέτρεψε να διατηρήσει αυτό το θαυμαστό εύρος της βιοποικιλότητας: 50.000 είδη ζώων, 6.300 είδη και υποείδη φυτών, ένα μεγάλο μέρος των οποίων είναι ενδημικά και δεν απαντώνται πουθενά αλλού στον κόσμο.

Ωστόσο το περιβάλλον στην χώρα μας είναι ιδιαίτερα επιβαρυμένο καθώς στην χώρα μας η οικονομική ανάπτυξη ταυτίστηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό με οικολογικά καταστροφικές πρακτικές –είτε μιλούμε για την εκτεταμένη ανοικοδόμηση που ξέσπασε από την δεκαετία του 1960, είτε για τον τουρισμό και τα μεγάλα έργα.

Επιπρόσθετα, η διαχείριση των ενεργειακών πόρων πόρρω απέχει από το να συν-

δυάζει την αειφορία με την ενεργειακή αυτάρκεια της χώρας: Από την μία τα εργοστάσια καύσης του λιγνίτη υστερούν αποφασιστικά σε ό,τι έχει να κάνει με τον οικολογικό εκσυγχρονισμό και την αποδοτικότητά τους και από την άλλη η ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην χώρα μας πήρε κυρίως την μορφή μεγάλων κερδοσκοπικών επενδύσεων, που εγκαθιστούσαν βιομηχανικά πάρκα ΑΠΕ με… σοβαρές συνέπειες για το ίδιο το περιβάλλον!

Και βέβαια, το οικολογικό αποτύπωμα των ελληνικών πόλεων είναι απολύτως δυσανάλογο των μεγεθών τους, καθώς το μοντέλο της αντιπαροχής, έθεσε τον κανόνα των υπερ-ενεργοβόρων κατασκευών, και της παντοδυναμίας του ΙΧ. Την ίδια στιγμή που η καταναλωτική φρενίτιδα των τελευταίων δεκαετιών επέτρεψε στην απόλυτη κυριαρχία της… πλαστικής συσκευασίας και εκτόξευσε την κατά κεφαλήν παραγωγή απορριμμάτων.

Έτσι, το μοντέλο ανάπτυξης που υιοθέτησε η χώρα από την στιγμή της ταχείας αστικοποίησής της (1965-1970) συνετέλεσε στην δραστική υποβάθμιση της φύσης –αστικής, περιαστικής και… υπαίθριας. Υπήρξαμε και σε αυτό το πεδίο **παρασιτικά ενταγμένοι στην Δύση**, τείνοντας να προσεγγίσουμε το οικολογικό αποτύπωμα του Πρώτου Κόσμου, την ίδια στιγμή που υιοθετούσαμε άκριτα πρακτικές περιβαλλοντοκτόνας ανάπτυξης που απαντώνται στην… περιφέρεια του παγκόσμιου συστήματος!

Αυτό ακριβώς το εγχώριο μοντέλο είναι που χρήζει **αποανάπτυξης** στην χώρα μας. Κάτι που υποστηρίζουμε ότι είναι σήμερα εφικτό, εφόσον κινηθούμε προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις, υπό την προϋπόθεση ότι θα συμβαδίσουν με την αποκέντρωση και τον πολυκεντρικό μετασχηματισμό της χώρας:

- Οικολογικός εκσυγχρονισμός της λιγνιτικής παραγωγής ενέργειας. Στροφή προς τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας μικρής και μεσαίας κλίμακας για την χρήση τους σε τοπική βάση με σκοπό την βελτίωση της ενεργειακής αυτάρκειας.
- Οικολογικός εξορθολογισμός των κατασκευών, με την υιοθέτηση σύγχρονων αειφορικών πρακτικών καθώς και με τον παράλληλο εκσυγχρονισμό της ελληνικής αστικής και υπαίθριας αρχιτεκτονικής και κατασκευαστικής παράδοσης – που φέρει μέσα της την αρχή της συνύπαρξης του ανθρώπου με την φύση.
- Απορρύπανση θαλασσών, ποταμών και λιμνών, , προστασία των ακτών και των οικοσυστημάτων με μεγάλη βιολογική αξία, αναβάθμιση των δασών – κάτι που επιπροσθέτως προσφέρει και επιπλέον θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.
- Αναβάθμιση των δημόσιων, οικολογικών μέσων μεταφοράς, ενθάρρυνση της ποδηλατοκίνησης για τους νεώτερους και περιορισμός στην χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου.
- Εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό του οικολογικού αποτυπώματος της τουριστικής δραστηριότητας.
- Μείωση της παραγωγής απορριμμάτων μέσω της στροφής προς τις επαναχρησιμοποιούμενες συσκευασίες, ανακύκλωση, και επαναχρησιμοποίηση.
- Στροφή προς την οικολογικά συμβατή παραγωγή.
- Απαγόρευση χρήσης και κατανάλωσης όλων των μεταλλαγμένων σπόρων και προϊόντων που προέρχονται από αυτούς.
- Προστασία του νερού ως ελεύθερου κοινωνικού αγαθού, και ειδική μέριμνα για την χρηστή διαχείριση των υδάτινων πόρων.
- Στήριξη των παραδοσιακών δραστηριοτήτων οικολογικής γεωργίας και αλιείας.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΜΗ

Ένα Νέο Όραμα για τον Ελληνισμό!

Πατριωτισμός, Κοινωνική Δικαιοσύνη, Πνευματική & Παραγωγική Αναγέννηση, Οικολογία, Δημοκρατία, Κοινοτισμός

Ξενοφώντος 4 Αθήνα 10557 > 210.38.26.319 > www.ardin-rixi.gr > perardin@gmail.com